

Engedelmeskedni?

Hogy van az, hogy bár Isten gyermekei mindig törvénykövető állampolgárok, a politikai hatalom mégis nagyon sokszor üldözi a keresztény embert?

2. oldal

Egyház és politika

Vitatkozás a politika erejéről, avagy néhány tétel a keresztény egyházba befolyó politikáról, illetve a politikába befolyó keresztény egyházzól.

4. oldal

Egy kálvinista politikus

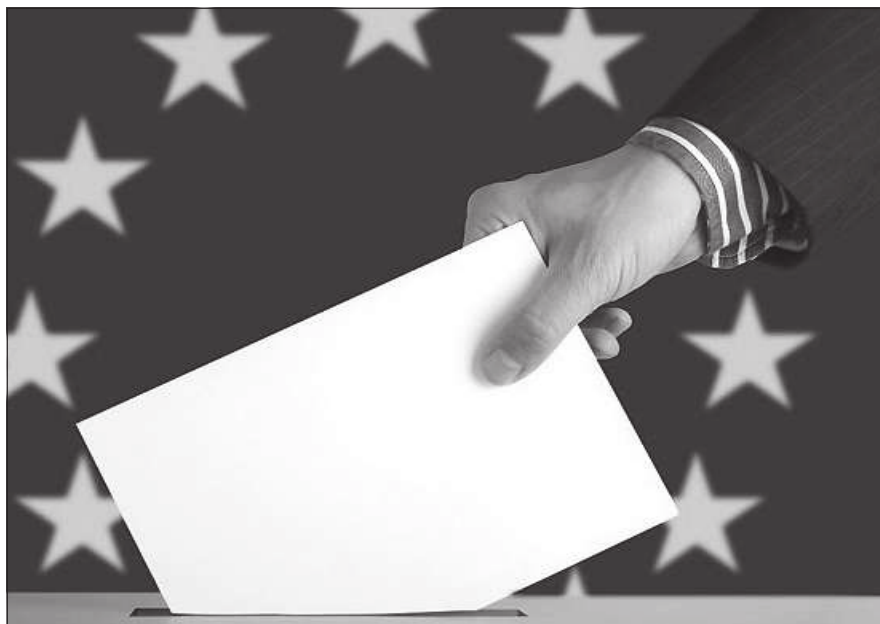
Kuyper Ábrahám az egyén szabadságára, a szabad akaratra és az egyén személyes felelősségére hívta fel a figyelmet, és ezt képviselte politikusként is.

6. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2019. MÁJUS • 30. évf. 9-10. szám • Ára 3 lej

Hitünk vállalása a politikában

Sok minden változott a kelet-közép-európai rendszerváltások hol békés, hol forradalmi átmenetei óta. Ami nem: a keresztény ember elhívása és üzenete ma is ugyanaz, a pártpolitikai csatározások, a nyomasztóan alacsony színvonalú közbeszéd közegében is. A krisztusi értékek képviselete, felvállalása, hirdetése. Erre van küldetése a keresztény embernek. Most, amikor naponta beigazoldni látjuk Robert Schuman kereszténydemokrata politikai szavainak kiáltó igazságát („Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz”), rádöbbenhetünk, hogy a néma és önfeladó, a sarokba húzó, az eseményeknek gyáván és politikai korrektséggel hátat fordító kereszténység nem elég. Ki kell mondanunk: a keresztény embereknek és keresztény

értékeknek is helyük van a politikában, a közéletben, a pártokban. Országalkotó tényezőként. Az Unió-alapító szavait nem kell magyarázni: földrészünk minden eresztékében recseg-ropog, hitbeli válságban szenved, melynek jele, hogy megvetik, lenézik, sőt megszólják és diszkriminálják a keresztény értékeket. Mindent átvett az úgynevezett sokszínű társadalom bálványozása, ideológiája, akkor is, ha az dekadens és az európai civilizációt elutasító, romboló magatartással egyenértékű.

A keresztény politikus a hitelveit is beépíti a mindennapokba. Nem zavaróan, de magától értetődően. Úgy, hogy mégis egyértelmű és világos legyen hitbeli elkötelezettsége. (Fábián Tibor)

Politika és keresztény család

A keresztény ember is e világnak a része. Benne élünk a családunkkal egy faluban vagy városban, egyszersmind egy megyében és egy országban is, s ez az ország az Európai Unió része. Akarva-akaratlanul függünk a politikától, a politikai vezetéstől. Éppen ezért, ha értünk hozzá, ha nem, véleményünk a legtöbbünknek van a politikáról.

1989 után, amikor Romániában véget ért a kommunizmus, és több párt szállt versenybe az ország vezetéséért, nagy volt az érdeklődés a politika iránt, és nagy volt a választói kedv is. 1990-ben Románia felnőtt lakosságának több mint 86%-a járult az urnák elé. Mára már sokan el is hagyták az országot, és az emberek választókedve is megcsappant. A legutóbbi parlamenti választásokon, 2016-ban, az ország lakosságának szűk 40%-a döntött úgy, hogy élni kíván szavazati jogával.

A keresztény egyházakon belül megoszlik a vélemény arról, hogy a hívő ember politizáljon-e vagy politizálhat-e, hiszen Jézus nem ártotta bele magát a politikába, semmilyen párt mellett vagy ellen nem foglalt állást, ő az egyetemes emberi értékek meglétét kereszte az emberben. Jézus számára az ember volt a fontos, nem az, hogy az gazdaságilag vagy politikailag, esetleg a társadalmi ranglétrán hol foglal helyet.

Vajon Isten mit vár el tőlünk, és mit enged meg nekünk ezzel kapcsolatban? Az a keresztény ember cselekszik helyesen, aki politizál, vagy az, aki nem? (folytatás a 8. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

Meddig kell engedelmeskedni a világi hatalomnak?

„Mindenki engedelmeskedjék a felettes hatalmaknak, mert nincs hatalom mástól, csak Istentől, a meglévő felsőbbbségeket Isten rendelte. Azért, aki szembezáll a felsőbbbséggel, az Isten rendelése ellen szegül, az ellenszegülők pedig ítéletet vonnak magukra. Mert a hatóságok nem a jó, hanem a rossz cselekedetek büntetésére vannak. Akarod, hogy ne kelljen félned a hatalomtól? Tedd a jót, és dicsérni fog téged, mert Isten szolgálja ő a te javadra. Ha pedig a gonoszt teszed, félj, mert nem ok nélkül viseli a fegyvert, mert Isten szolgálja, aki az ő haragját hajtja végre azon, aki gonoszt cselekszik. De nemcsak a büntetés miatt, hanem a lelkiismeretért is engedelmeskedni kell. Azért fizettek adót is, mert ők Isten szolgálói, akik éppen ebben a tisztükben fáradoznak. Adjátok meg azért mindenkinek, amivel tartoztok: akinek az adóval, annak az adót, akinek a vámmal, annak a vámot, akinek a félelemmel, annak a félelmet, akinek a tisztelettel, annak a tiszteletet.” Róm 13,1–7

Ritkán olvasott ige ez, nem gyakran tartanak erről ígéhirdetést a lelkészek, pedig fontos kijelentés ez. A világi hatalomról tanít az ige. Nem Isten hatalmáról, nem lelki, spirituális hatalmáról van szó, nem a tudás, intellektus hatalmáról, hanem itt Pál a világi, politikai, katonai, adminisztratív hatalomról, az államhatalomról beszél. Ez az ige nagyon világosan megmutatja, hogy mit gondol Isten a hatalomról, miképpen kell Isten gyermekeinek a hatalomra tekinteniük.

Az első dolog, amit ír Pál, hogy minden hatalom az Istentől van! A hatalmat, a világi hatalmat, politikai hatalmat, közigazgatási hatalmat Isten adja. Azért Istentől ered és ő adja a hatalmat, mert a világnak van egy alaprendje. Ez az alaprend pedig az, hogy a jót elő kell mozdítani és a rosszat meg kell akadályozni. Istennek gondviselése ez, hogy a világon békeség legyen, ez a világnak az alaprendje. Ez a békeség pedig csak úgy áll fenn, ha a jót támogatja és előremozdítja a hatalom, a rosszat pedig megakadályozza. Isten gondviselése és akarata az, hogy a jót támogassák, a rosszat pedig megállítsák. Ez ilyen egyszerű, mondja Pál.

Isten népe minden korban támogatta ezt, és hűséggel engedelmeskedett ennek az isteni gondviselésnek. Az Isten népe támogatja az államhatalmat és a politikai hatalmat abban, hogy békeség legyen, a jó előrehaladjon, a rossz pedig háttérbe szoruljon.

Igen ám, de hogy van az, hogy bár Isten gyermekei mindig hűséges állampolgárok, törvénykövetők, hűséges, dolgozó adófizetők, a politikai hatalom mégis nagyon sokszor üldözi a keresztyén embert? Van itt egy nagyon súlyos ellentmondás. Pál azt mondja, a hatalom Istentől van, de azt látjuk, hogy ez a hatalom sokszor pusztítja és irtja a keresz-

tyéneket. Miért üldözi a hatalom a legjobb állampolgárait? Ez az ige segít nekünk eligazodni ebben a kérdésben.

MINDENKI ENGEDELMESEKEDJEN

Először azt olvassuk ebben az igében, hogy *mindenki engedelmeskedjék a felsőbb hatalmasságoknak*. Itt a hangsúly nemcsak azon van, hogy engedelmeskedjék, hanem azon is, hogy mindenki! Mindenki engedelmeskedjék a törvénynek. És itt van az első probléma. A hatalom úgy működik, hogy vannak egyesek és kettesek. Nem mindenkire vonatkozik a törvény.

Mindig vannak emberek a hatalomban, akik azt mondják, hogy ezek a törvények a népre vonatkoznak, de rám nem, én a törvény fölött állok. Itt van a nagy baj: Isten igéje kijelenti azt, hogy mindenki engedelmeskedjen, de a politikai hatalom nem akar engedelmeskedni a törvényeknek. Mindig van egy csoport, egy réteg, amely nem akar engedelmeskedni, amelynek tagjai azt mondják: ez rám nem vonatkozik.

Isten gyermekei mindig, minden korban azt hirdették, hogy a politikusokra és a világi hatalmasságokra is ugyanúgy vonatkozik a törvény, mint bárki másra, mert mindenki Isten színe előtt áll. Ezt mondta Jézus Krisztus a főpapoknak, ezt hirdette Péter is a nagytanácsnak, Pál a római császárnak, hogy mindenki Isten hatalma és dicsősége alatt van, és a világi törvények és jogszabályok mindenkire vonatkoznak.

Ez az, ami kiváltja az államhatalom dühét és haragját Isten gyermekei ellen. Amikor a hatalom elferdül, megromlik, akkor Isten gyermekei akarataik ellenére is szembe kerülnek a hatalommal.

A ROSSZ CSELEKEDTEK BÜNTETÉSE

Azt olvassuk azután, hogy *a hatóságok nem a jó, hanem a rossz cselekedetek büntetésére vannak*. Tehát a világi hatalom legelső feladata az, hogy a jót megdicsérje, és a rosszat megbüntesse. Igen ám, de tudjuk nagyon jól, hogy ez gyakran megfordul! Mi van akkor, ha a hatóságok a jót, az őszinte beszédet, a korrekt, tiszta magaviseletet, a törvénykövetést nem tekintik jó szemmel és a gazemberiséget, huncutságot támogatják törvényekkel? Mi van akkor, ha a jót kezdik üldözni és a gazemberiséget kezdik támogatni?

Isten erre az esetre is adott útmutatást: Ézsaiás próféta könyvében olvassuk: *jaj azoknak, akik a gonoszt jónak mondják, és a jót gonosznak, akik a sötétséget világosságnak, és a világosságot sötétséggé tesszik.* (Ézs 5,20)

Isten gyermekei mindig arról tettek bizonyosságot, hogy a fehér az fehér és a fekete az pedig fekete, a szent az szent, a tisztátalan pedig tisztátalan. Ennyit mondtak az Isten gyermekei, és ez elég volt ahhoz, hogy az államhatalom és a politikai hatalom üldözze őket.

Mi történik, ha az Istentől rendelt hatalom átlépi az Istentől kapott rendet és már nem lesz mindenkire érvényes a törvény, és a jót rossznak, a rosszat pedig jónak fogja mondani? Ekkor a hatalom elveszíti a méltóságát és erőszakká válik, az állami vezetők pedig egyszerű bandává alantasodnak.

Isten gyermekei nem láznak, nem hadakoznak a hatalommal, nem robbantanak ki forradalmakat.

A keresztyén ember mindig törvénykövető, engedelmes állampolgár. De van egy pont, ahol azt mondja, hogy nem. Mózesnek azt mondta a fáraó, hogy nincs szabadság, dolgozni fogtok, erre Mózes azt mondta: nem! A nagytanács azt mondta Péternek, hogy hallgass, ne prédikálj Jézus Krisztusról, Péter pedig azt mondta, hogy nem. Jézus Krisztusnak azt mondta a főpapi hatalom, hogy téged megölünk, és te halott maradsz, Jézus Krisztus pedig azt mondta erre, hogy nem.

Amikor a hatalom lealjasodik, a világi hatalom gazemberré válik, akkor az Isten gyermeke azt kell mondja, hogy nem! Ez pedig sokszor az életébe kerül az Isten gyermekének.

A hitvalló magatartás bátor magatartás. Amikor Isten ügye, rendje sérül, akkor mondd ki a hatalommal szemben azt, hogy nem, ez nem helyes, ezen Isten ítélete van! Mondd ki azt, hogy Istennek kell engedelmeskedni, mintsem az emberi gonoszságnak!

Akasztófa vagy kereszt

„Amikor Izráel Sittímben tartózkodott, elkezdett a nép paráználkodni Móáb leányaival, mert ezek meghívták a népet isteneik áldozati lakomáira. A nép velük evett, és leborulva imádta azok isteneit, és odaszegődött Izráel Baal-Peorhoz. De haragra gerjedt az Úr Izráel ellen, és ezt mondta az Úr Mózesnek: Fogasd el a nép minden főembereit, és akasztasd fel őket fényes nappal az Úr előtt, hogy elforduljon Izráelről az Úr izzó haragja.” 4Móz 25,1–4

Ez a jelenet akár egy amerikai akciófilmben is bekerülhetne. Megvan minden ebben a történetben, amiből a hollywoodi filmrendezők és színészek pénzt csinálnak: menekülés, paráznaság, szexualitás, gyilkosság.

PUSZTÁBAN: MÉLYSÉG ÉS MAGASSÁG

A nép a pusztában vándorol, ahol sok mindent megtapasztal, volt hegyen és völgyben egyaránt. A hegyen, az Isten közelségében, ahol könnyebb imádkozni, könnyebb a hitet gyakorolni, betartani a szabályokat, minden simán ment, ragyogóan szép volt. Lent a völgyben sokkal több a kísértés, sokkal nehezebb kitartani, megmaradni a hitben.

Mi is történt? Izráel népe Móáb mezején, Sittímben van. Mielőtt az Ígéret földjére bementek volna, egy móábita próféta, Bálám mindent megtett, hogy ártsen nekik. Mivel fegyverrel és átokkal nem tudta legyőzni őket, megpróbálta másképp.

Mintha azt mondta volna, hogy én nem tudok átkot mondani rájuk, hát majd átkot szereznek ők, a saját fejükre. Izráel fiait könnyű volt elcsábítani étellel, itallal és kívánatos nőkkel. Amit az atyák nem tudtak megtenni fegyverrel, azt megtették a lányaik erkölcsstelenséggel.

„Odaszegődék Izráel Bál-Peorhoz.” Bál-Peort istenként tisztelték a móábiták, és az ő kultuszához hozzátartozott a mulatozás, ledér kicsapongás és az úgynevezett szent paráznaság, másképpen kultikus prostitúció.

Egy ilyen lakomára hívták meg Izráel fiait, s ezért gerjedt haragra Isten. Izráel megszegte az Istennel kötött szövetséget azzal, hogy más istent tisztelt és paráználkodott. Hatalmas szakadékot ékelt az Istennel való kapcsolatába, és persze hogy felindul, haragra gerjed Isten, hisz a szerettei fordítottak neki hátat és csalták meg Őt.

A nép hűtlensége nem csupán apró félrelépés, hanem a lehető legrosszabb döntés, amelyet önként hoztak meg. Ebben a helyzetben az jelenti az igazán nagy mélységet, hogy

hátat fordítottak annak az Istennek, aki a lehető legjobban szerette őket. Túlzás lenne az Isten haragja?

„AZ ÚR HARAGJA FELGERJEDE”, AVAGY A FÉLTÉKENY ISTEN

Nem szoktunk a hétköznapokban Isten haragjáról beszélni, sőt sokkal inkább a jószágos, szerető, irgalmas, megbocsátó, kegyelmes tulajdonságokat kapcsoljuk Hozzá. Ha mégis gondolunk Isten haragjára, akkor úgy fogjuk fel, mint meg nem hallgatott imádságot.

Amikor nem kapjuk meg, amiért könyörgünk, vagy amikor elveszítünk valakit, akit nagyon szeretünk, vagy hirtelen rosszra fordul az egészségünk vagy az életkörülményeink, amikor igazságtalanság történik, akkor azt érezzük, hogy haragszik ránk az Isten.

Ebben a történetben is egy óriási igazságtalanság történt: a szövetséget kötött felek egyike hűtlen volt a másikhoz, és a hűtlenség nem maradhat megtorlás nélkül; valakinek vállalnia kell a felelősséget és a következményeket. Ki az, akit Isten meg akar büntetni? Nem konkrétan az az ember, aki hűtlenséget követett el, hanem azt mondja Mózesnek, hogy a főembereket akasztassa fel, mert engedték megtörténni ezt. A vezetőik vállalja a teher és a felelősség, ők azok, akiknek számot kell adniuk a történetekért. De mindez miért? – kérdezhetnénk.

Egyrészt azért, mert Isten elveszített valakit, akit szeret – mert ugyanaz az Isten, aki haragszik, és aki ugyanakkor szeret is –, és szeretné helyreállítani a kapcsolatot, a kapcsolat helyreállításához pedig szükséges a kiengesztelés.

Másrészt pedig azért, mert a nép vezetői nem csupán magukért és saját cselekedeteikért felelősek, hanem a rájuk bízottakért is. Komolyan kell vennünk ezt a felelősséget, akár a gyülekezet vezetői, akár a családjunk irányítói, akár egy közösség hitbéli elöljárói vagyunk.

Ma már az a „trendi”, és sok családban elfogadott, hogy a felek házasságkötés nélkül élnek együtt. Az a normális, ha a vasárnapot, az Úr napját üdüléssel, pihenéssel töltik. Miért is töltjük az időt a templomban, ha mehetünk bevásárlóközpontokba, üdülőhelyekre vagy maradhatunk otthon az ágyban a tv előtt?

Sokszor a liberalizmus fényében fordítunk hátat Istennek úgy, ahogy Izráel népe tette Móáb mezején. A mi buzgóságunk sokszor sokmindenben meglátszik, csak az Istenhez való hűségünk nem tükrözi.

ZIMRI ŐRÜLTSEGE VS. FINEÁS BUZGÓSÁGA

Az Úr népe akkor jár rendeltetése szerint, ha megőrzi sajátosságait, és hű marad Urához – akkor is, ha valami más sokkal üdítőbbnek tűnik vagy kívánatosabb.

Képzeljük csak el, mi történt ebben az erkölcsi fertőben. Azt mondja az Úr, hogy akasztatók fel a népek vezetőit, mert hagyták ezt megtörténni. Sok ezren halnak meg, és sokan ott sírnak a szent sátor bejáratánál a tragédia, és pusztulás miatt. Ekkor megjelenik egy férfi, Zimri, aki örült módra folytatja a paráznaságot egy midianita nővel – akik miatt a csapás érte őket. Mózes és az ott sírók szeme láttára, bevitte a nőt a sátorba, és vele hált. Sokan halnak meg, és látja, hogy mi a bűnök következménye, mégis elköveti.

Ebben a helyzetben Fineás volt az, aki bizonyosságot tett az Isten iránti hűségéről. Azt olvassuk tovább az igében: „És mikor látta Fineás, Eleázár fia, Áron papnak unokája, felkele a gyülekezet közül, és dárdáját vevé kezébe. És beméne az izráelita férfi után a sátorba, és általdőfé mindkettőjüket, mind az izráelita férfit, mind az asszonyt hason. És megszünék a csapás Izráel fiai között.” (7-8. v.) Fineást Isten tisztelete vezérelte, és ebben a helyzetben az ő buzgósága által menekült meg a nép a további büntetéstől. Érezte, hogy komolyan kell cselekednie és nincs helye az engedékenységek. Nagyon sokszor az ember életében az engedékenységek a következménye az Isten iránt való hűtlenség.

Ebben az esetben Fineás volt az, aki elvégezte az engesztelést Izráel fiaiért, az Újszövetségben Isten az, aki kiengeszteli magát, Fiának keresztthalála által, és örökös szövetséget köt nemcsak Izráellel, hanem minden néppel is, amely Úrnak vallja őt.

Ez a megingathatatlan szövetség Isten fiainak a kiváltságos helyzetéről tesz bizonyosságot. Mi is ilyen kiváltságos helyzetbe kerültünk, a papi rendhez tartozunk, a Főpap áldozata által, aki bűneinket felvitte a Golgota keresztjére, és új szövetséget szerzett vére által. Ebben a különleges pozícióban, az Istennel való szeretetteljes kapcsolatban felelősséggel kell jelen lennünk, nemcsak magunkért, hanem a hozzánk tartozókat is. Ha életünket a Megváltó nélkül éljük, a bűn akasztófája a halálba visz, de ha a kereszt fájához ragaszkodunk, az az örök életre segít.

Adja Isten, hogy megértsük a Krisztusban elfoglalt helyzetünknek a súlyát és jelenlétét, és a hétköznapokban is Hozzá igazodjunk.

Egyház és politika: nem kívánt befolyások

Vitatkozás a politika erejéről, avagy néhány tétel az egyházba befolyó politikáról, a politikába befolyó egyházzól.

Kereszténység-közeli (nem egyházközeli!) értelmiségiekkel (és nemcsak velük) beszélgetve, elég gyakran hallom (olykor inkább csak érzékelem): leginkább azért fordítanak háttal az egyháznak, mert undorítóknak, botrányosnak találják a lelkészek politikai szerepvállalását és/vagy elköteleződését. „Akárhány templomba mentem el az utóbbi időben, mindenütt politikát hallottam” – nemrég mondta ezt nekem egy értelmiségi.

Mivel nem légüres térben élünk, mindig is akut kérdés volt – a reformáció korában is –, hogy az egyház mennyire folyékony bele a politikába, illetve hogy milyen mértékben engedje befolyyni a politikát az egyházba. Hallgassuk Luthert: „Mert az én nem kegyelmes uraim, a pápa és püspökök, püspökök tartoznának lenni és Isten igéjét prédikálni; ők azonban azt hagyják és világi fejedelmekké lettek. Gyönyörűen fordították meg a dolgot; belsőleg kellene kormányozniuk a lelkek felett Isten igéje által, hát kormányoznak külsőleg várakat, városokat, országot és népeket. Hasonlóan kellene a világi uraknak külsőleg kormányozniuk országot és embereket. Azt azonban hagyják, és egyebet nem tudnak, mint húzni és nyúzni.” (A világi felsőségről, hogy meddig tartozik neki az ember engedelmességgel).

ÉS MOST HALLGASSUK MEG ERASMUST:

„Mennyire nem illenek össze ezek a szavak: bíboros-hadvezér, püspök-hadparancsnok, apát-kapitány, pap-százados! Éppen olyan ez, mintha egy félig drágakő, félig agyag szobrot mutatnál, vagy kentaurt, félig emberből, félig lóból gyúrva.” (De bello turcico)

Az előbbi lutheri, illetve erasmusi gondolatok értelmében, a kérdés nyilván nem az, hogy legyen-e az egyháznak, a teológiának mondanivalója a közéletéről, a politikáról, politikai jelenségekről, politikusokról akár. Természetesen legyen! Még csak az sem a releváns kérdés, hogy átnyergelhet-e a lelkész a politikára, ha a politikában hivatást és fantáziát lát. Végül is, talán a politika sem éppen az ördögtől való!

A kérdés az, hogy vállaljon-e/vállalhat-e politikai szerepet a lelkész, lelkészi minőségben? Elköteleződjön-e/elköteleződhet-e politikailag, lelkészi minőségében? Szándékosan nem azt kérdezem, hogy vállalhat-e politikai szerepet az egyház, elköteleződhet-e politikailag, mert az egyház, a szó ekklézsiológiai értelmében, nyilván nem vállal politikai szerepet, és nem köteleződik el – mindig az egyház munkásai azok, akik ilyen szerepet vállalnak

vagy elköteleződnek. A továbbiakban öt tételben ennek a politikai szerepvállalásnak és/vagy politikai elköteleződésnek a (lehetséges) veszélyeire hívom fel a figyelmet.

1. Ha a lelkész politikába bonyolódik, politikusokat vagy politikai pártokat támogat, könnyen elveszíti belső függetlenségét. Márpedig belső függetlenségünket, egy optimális távolságtartást nagyon fontos megőrizni, és semmi esetre sem szabad belebonyolódni egy olyan érdekhálóba, mely meggátol abban, hogy adott esetben kimondjuk: te vagy ez az ember! (2Sám12,7) Hajlanék arra, hogy Nátán nem akkor volt prófétai hivatása magaslatán, amikor támogatta Dávidot, hanem amikor kimondta (mert a megőrzött belső függetlenség és az optimális távolságtartás okán kimondhatta): te vagy ez az ember!

2. Jól teszi a lelkész, ha megőrzi a PÁRT-atlanságát, már csak azért is, mert gyülekezetének tagjai esetleg más-más politikai párt szavazói, szimpatizánsai, vagy éppen politikailag semlegesek. Továbbá, egy olyan szervezet munkásként, mely jóreménység szerint sub specie aeternitatis (az örökkévalóság szemszögéből) gondolkodik, nem szerencsés olyan politikai alakulatok mellett elköteleződni, melyek láthatóan csupán öt évre, választástól választásig terveznek. Nem biztos, hogy érdemes nekünk felülni olyan hívószavaknak, mint magyarság, közösség, Erdély, nemzetgyesítés, vagy Isten, haza, család, pláne ha a politikus számára a sorrend is fordított. Vagy, hogy balról is idézzek jelszót: nem biztos, hogy érdemes felülnünk olyan hívószavaknak, mint szolidaritás, egyenlőség, testvériség.

3. Elköteleződni egy politikai ideológia mellett, akkor is, ha az rokonszenves szá-

munkra és a szájunk íze szerinti, veszélyes, mivel önkéntelenül is átvesszük az illető ideológia diskurzusát, hogy aztán társadalmi, közéleti, aktuális kérdésekben hovatovább ne az evangélium, hanem ideológiák mentén, szekértáborokban gondolkodjunk. A hatalomnak, illetve a hatalom letéteményeseinek gazsulálni, lelkendezni nem kell, a hatalmat, annak letéteményesét ajnázni nem kell – akkor sem, ha a hatalom éppen rövid pórázon van tartva, vagy a hatalom letéteményesei történetesen jól végzik a dolgukat. A hatalomhoz való dörgölözés sem az egyháznak, sem a hatalomnak nem tesz jót; a kölcsönös vállvergetés mindkettőnek komoly gerincproblémákat okoz.

4. Az egyházba befolyó politika (mely ne felejtsük el: éppen a politikába befolyó lelkészek okán folyik bele az egyházba) nyilván nem karhatalmilag mondja meg, hogy mit/mit ne prédikáljon a lelkész – miként azt az ideológiailag ellenséges megboldogult rendszer tette. Sőt egyáltalán nem mondja meg, hogy mit vagy mit ne prédikáljon. A politikai szerepet vállaló lelkész önként és vidáman fogja öncenzúrázni magát, messze elkerülve a „kényes(ebb)” témákat, az öszövettségi próféták nagy témáit (a hatalmi túlkapásokról) vagy Jézus radikálisabb tanításait (a kitaszítottakkal való szolidaritásról).

5. A politikába befolyó lelkész nem valószínű, hogy evangéliumi lelkületet képes vinni a politikába, az egyházba befolyó politika viszont mindenképp (a szó legrosszabb értelmében) világias lelkületet visz az egyházi életbe.

Az investitúra harc és következményei

Az egyházi és világi hatalom szétválasztása nem új keletű dolog. A Római Birodalom széthullása után a pápák évtizedekig egy erős uralkodó védelmét és támogatását keresték az egyház számára.

Először Nagy Károly frank király (742–814) látta meg az ebben rejlő lehetőséget, és a longobárd törzsek elleni katonai segítségéért cserébe 800 Karácsonyán III. Leó pápával a Német-Római Szent Birodalom császárává koronáztatta magát. Ezzel megkezdődött a századokig tartó investitúraharc. A vita alapja egy középkori szimbolikus tanítás, az ún. két kard elmélet értelmezése volt; ez a világi és az egyházi hatalomról, az állam és az egyház viszonyáról rendelkezik.

I. Gelasius pápa (492–496) Lk 22,32–38 alapján azt tanította, hogy a világot két hatalom kormányozza: a pápák szent tekintélye és a királyi hatalom. A kettőt Isten egymás kiegészítésére rendelte, de a 10. századtól kezdve a lelki/pápai hatalomnak a világvival szembeni felsőbbségét kezdték hirdetni. Megszületett az az elgondolás is, hogy a pápa mint Szent Péter utóda mindkét hatalom birtokosa, és általa biztosítja a világ egységét. A világi hatalmat a pápa csak rábízta a császárra, s annak e hatalommal az egyház javára kell élnie.

Ebből a pápaság egyeduralmi törekvéseit olvashatták ki, s ellensúlyozásul megszületett a birodalmi két kard elmélet, amely szerint a pápa a lelki, a császár a világi hatalmat közvetlenül Istentől kapja.

Az investitúrában (latinul: beöltözés/beiktatás) két területe volt: az egyházi hivatal betöltése, valamint az egyházi javadalomba való beiktatás. Az egyházi előjárókat a pápa nevezte ki, de az uralkodó fogadta be, mivel az egyházi birtok is a király fennhatósága alatti területen feküdt. A hatalomért való küzdelem akkor kezdődött, amikor Nagy Károly császár (akárcsak a többi vazallusától) az egyházi előjáróktól is kezdte megkövetelni az iránta való hűségesküet. A pápák hatalmi eszköztárában azonban komoly politikai fegyver volt a függetlenség megőrzésére: a kiközösítés intézménye és az az eljárás, hogy az uralkodó addig nem gyakorolhatta törvényesen királyi hatalmát, amíg a pápa nem szentesítette őt trónján. Ezek pedig igen hatásosnak bizonyultak a pápai akarat érvényesítésére.

Az évszázadokra nyúló kérdést VII. Gergely pápa 1075-ben azzal kívánta lezárni, hogy *Dictatus papae* című enciklikájában kimondta: egyedül a pápa gyakorolhatja az investitúrát, és egyedül ő koronázhat császárt vagy foszthatja meg címétől. IV. Henrik (1056–1106) német-római császár levélben tiltakozott, és haladéktalanul új pápa választását követelte. A pápa ekkor kiközösítette Henriket, s ő elkerülendő a polgárháborút Canossa várába ment, hogy a pápa bűnbo-

csánatát elnyerje. Henrik vezeklőcsuhában, mezítláb jelent meg a téli hidegben a vár falainál, és három napon át fedetlen fővel várt a kapu előtt, amíg a pápa elé járulhatott (Canossa-járás).

Henrik, miután megszilárdította hatalmát (Wibert ravennai érseket III. Kelemen néven a német bíborosokkal ellenpápává választotta), 1084-ben hatalmas sereggel jelent meg Róma alatt, hogy bosszút álljon a megaláztatásért, III. Kelemen pedig Húsvét ünnepén császárrá koronázta őt. Erre VII. Gergely a Dél-Itáliában levő normannokat hívta segítségül. Azok, bár kiűzték a németeket Rómából, ki is fosztották a várost, ezért a pápának is menekülnie kellett a nép haragja elől.

Ezek után Európa más részeivel, így Magyarországgal szemben is egyre-másra mérgesedett el a viszony, az investitúra kérdése miatt. Szent László királyunk egészen 1091-ig jó kapcsolatot ápolt Gergely pápával és utódaival. A változás akkor következett be, amikor II. Orbán pápa nem ismerte el László igényét Horvátországra, és amikor a kiszemelt utódja, Álmos nevű unokaöccse németpárti politikát kezdett folytatni. Álmos azt remélte, hogy a királyi trónra formált jogigényét III. Kelemen ellenpápa elismeri, ha ő cserébe IV. Henrikhez csatlakozik és fegyverrel támogatja a német uralkodót. Álmos helytelen politikája végül oda vezetett, hogy László király nem őt, hanem fivéréit, Könyves Kálmánt jelölte ki utódjául a magyar trónra.

A pápaválasztó kardinálisok III. Celesztin halálának napján (1198. jan. 8.), mindössze két szavazás után, egyhangúlag a rendkívül fiatal, 37 éves III. Incét (Lotario, Segni grófja) választották pápának. (II. Miklós pápa 1059-ben a császári befolyás megszüntetésére a pápaválasztást a bíborosoknak nevezett kiemelkedő egyházi vezetők testületének kezébe helyezte. Addig a magasabb rangú római papok, hivatalnokok és nemesek választották a pápát, a lakosság többi része csak utólagos jóváhagyási jogot kapott. Az új pápa megkoronázására azonban csak a császár megerősítése után kerülhetett sor.

Az utolsó megerősítést kérő pápa III. Gergely volt, 731-ben.) III. Ince teljesen új

gondolatok mentén kormányozta az egyházat. A pápai hatalmat nem világi módon, hanem teokratikus (görögül: Isten-uralom) rend szerint valósította meg: a keresztyén hit és erkölcsi elvek megtartására buzdította az embereket a világ egységéért és békéjéért, pápai iránymutatás szerint. Ennek érdekében belső reformokat vezetett be. Mindenben az egyszerűsítésre törekedett: apródok helyett szerzetesek vették körül, a pápai pompából fakadó többletkiadásokat vissza kívánta szorítani, az ügyintézés területén pedig megtiltotta az egyértelmű helyzetekben a Rómához való fellebbezést. Jóváhagyta Szent Domonkos és Assisi Szent Ferenc, valamint követőik tevékenységét, mert önként vállalt szegénységükkel és feltétlen egyházhűségükkel a nép példaképei voltak. Ince idején az egyház nem politikai, hanem vallás-erkölcsi főhatalomná vált, mert az egyház szellemi ereje és a pápaság erkölcsi tekintélye állt mögötte.

A kocka azonban hamar fordult. Alig több mint ötven évvel később, a francia származású IV. Márton pápa idején (1281–1285) a francia Anjou Károly befolyása egyre nagyobb lett egész Európában, és az egyházban is. A pápát rávette arra, hogy támogassa Bizánc meghódítására irányuló terveit. IV. Márton kiközösítette VIII. Mihály görög császárt (ő foglalta vissza Konstantinápolyt a Latin Császárságtól). Tette ezt annak ellenére, hogy a császárnak köszönhetően a katolikus és az ortodox egyház rövid időre és kizárólag politikai céllal, de ismét egyesült. A gyenge lábakon álló uniót 1274-ben mondta ki a Lyonban tartott zsinat. Hazájában ezért sok elégedetlenkedő ortodoxot kellett bebörtönöznie.

A zsinaton a keletiek elfogadták a pápa egyetemes főségét és az egyházi ügyekben Rómába való fellebbezést; a tant, miszerint Szentlélek a Fiútól is származik; viszont megtarthatták addigi hitvallási formuláikat és liturgiájukat. Az egyházi (politikai) unió 10 évig, Mihály császár haláláig tartott.

A francia nyomásgyakorlás II. (Sánta) Károly nápolyi és szicíliai király uralkodása idején tovább folytatódott. IV. Miklós pápa (1288–1292) halála után II. Károly mesterkedései és a bíborosok két pártra szakadása miatt két évig pápa nélkül maradt az egyház. Végül 1294-ben Péter remetét választották meg, V. Celesztin néven, s ő a király nyomására Nápolyba helyezte át székhelyét. A világi ügyekben járatlan egyházfő még azon év decemberében teljesen szabadon lemondott. Utódja, VIII. Bonifác (1294–1303) azért, hogy a naiv pápát nehogy egyházszakítás eszközeként Károly felhasználja, a neki kijáró méltóságban élete végéig őrizetben tartatta.

A pápaság tehát a német császárok „gyámkodása alól” hamar francia befolyás alá került, ennek folytatása a pápaság 70 éves avignoni fogsága (1308–1377) lett.

Egy hiteles kálvinista politikus

Kuyper Ábrahám egyetemes kegyeletana arról beszél, Kálvin nyomán, hogy az ember mindig, minden helyzetben és az életnek minden területén Isten színe előtt áll. Az egyén szabadsága, a szabad akarat az egyén személyes felelősségére hívja fel a figyelmet, és ezt képviselte politikusként is.

De ki is volt Abraham Kuyper? Egy falusi pap, megragadtatva az Úr Lelke által, hazájában a legelső teológussá, politikussá, tudóssá és publicistává növi ki magát, s mint ilyen, miniszterelnökké lesz. Hollandiának az egész 19. században nem volt ilyen sokoldalú vezére, akinek hatása a nép életének minden területére oly mértékben terjedt volna ki, mint az övé. Kortársai fanatikusan szerették és bámulták, de fanatikusan gyűlölték és félték is tőle.

Dr. Kuyper 1831. október 29-én született, tengerésznek készült, de családjá rábeszélésére végül teológus lesz. Édesapja református lelkész volt Middelburgban. Ő tanulmányainak elvégzése után egy Beesd nevű kis faluban lesz református lelkész. Majd mélyebben tanulmányozni kezdi Kálvin tanait és élete gyökeresen megváltozik.

Kálvinnál találja meg a minden kétséget megszüntető alapot. Mint maga vallja, arra lesz figyelmes, hogy falujának egyszerű lakosai a maguk „nyers dialektusában” ugyanazt mondják el, amit Kálvin János latinul megfogalmazott. Kálvin János úgy tudott tanítani, hogy mindenki megértette, azaz mindenki a maga szintjén az élet számos területén hasznosítani tudta. Mert Kálvin Isten igéje alapján a gyakorlatra, az életre, a fejlődésre nevelte a rá figyelőket.

Kuyper célul jelöli magának a kálvinizmus teljes restaurációját teológiai, tudományos, egyházzervezeti, társadalmi és politikai téren egyaránt. A kálvinizmusból kivetkőzött és inkább modern teológiai elveket valló nagy, holland református egyház nem nézi jó szemmel Kuyper népszerűségét. Az egyház hivatalos vezetősége „harcot” indít ellene. A régi egyház megújítása, államtól való különválasztása nem sikerült Kuypernek, ennek következménye 1886-ban az egyházzszakadás.

Kuyper a egyházi vezetés felfüggeszti a lelkesítő szolgálat alól. Ez a gyakorlatban a független egyház megszervezését jelentette: négyszázezeren álltak az újító mellé. Bár eleinte nem rokonszenvezett a korábban, 1832-ben a Holland Református Egyházzól levált Keresztyén Református Egyházzal, immáron kereste velük a kapcsolatot. Majd 1892-ben közös egyházat alakítottak, Református Egyházak Hollandiában névvel.

Ma is elgondolkodtató törekvései voltak. Kuyper a „szabad egyház szabad államban” jelszava alapján megindítja az akciót az állami támogatások megszüntetése és az államtól való függetlenség, továbbá az egy-

házi szervezet gyökeres revíziója érdekében. Hevesen küzd a teológiai modernizmus ellen. Felületességen alapuló újmódi hóbortnak nevezi ezt a fajta modernizmust. Úgy érvelt, hogy mindez nélküli Isten, az ima, a bűn, a templom valóságát. Azt mondta, hogy a modernizmus igazából haszontalan, olyan, mint egy „kifacsart citromhéj”, míg a hagyományos vallási igazságok örökérvényűek.

A mai időkben is fontos lehet, hogy az egyháztagok igazán magukénak érezzék a gyülekezetet, amelyben élnek. Személyes hitük, Istenbe vetett bizalmuk vezesse őket a hétköznapi életben is. Egyházat fenntartani nem „kötelesség”, hanem hálából fakadó szolgálat. Isten dicsőségének megmutatása a világban, hogy mint egyház, egyházközösség, illetve gyülekezet a közösség javát szolgáljuk, szépet, békét alkotunk. Egyfajta menedéket, biztos pontot, reménységet munkálót hozunk létre, mutatunk meg a változó, értéket veszített és csak önmagát szolgáló világban.

Dr. Kuyper Ábrahám egyházépítő, illetve egyházat átszervező törekvései közepette a kálvinizmus, a tiszta kálvinizmus terjedését szerette volna előmozdítani, ennek érdekében szervezte meg a református felekezeti oktatást. Eléri, hogy az állami iskolák mellett minden szinten felekezeti iskolák is lehessenek. Továbbá megalapítja Amszterdamban, közadakozásból, a semleges egyetem mellett a kálvinista szabad egyetemet. Ez az intézmény még az alapító református egyháztól is független.

Kuyper a társadalom, illetve a politika terén is érvényesíteni igyekszik a kálvinizmust. Mint parlamenti képviselő, a parlamentben, de azon kívül is népszerűsíti az úgynevezett antirevolucionáris pártot, amely egyenesen a kálvinizmus szellemének politikai érvényesítésére alakult, s nevét onnan vette, hogy teljes mértékben szembehelyezkedik a francia for-

radalom ateista alapon felépített politikai és szociális elveivel.

Mint politikus nem konzervatív, de nem is liberális, hanem „kálvinista”. Ő volt az, aki nagyon értett a nép nyelvén. A kisemberek barátjának nevezték. Ezek fényében „demokrata kálvinista”-ként lehetne talán a legjobban meghatározni politikai hovatartozását. Az ő pártja volt a legszervezettebb és legfegyverezettebb. Mivel egyháza nem volt az állami kincstárhoz kötve, tele volt saját energiával, aktivitással, szervezeti egységgel, a szabadság felelősségteljes lendületével.

Tudományos munkásságon kívül a legnagyobb jelentőségű dolog az, hogy elvei propagálásául lapokat alapít. Egyet, mégpedig napilapot, a politika számára (*De Standaard*), egyet pedig, mint hetilapot, az egyházi és teológiai élet számára (*De Heraut*). Ezeknek majdnem negyven éven keresztül egyfolytában nemcsak szerkesztője, hanem a legtermékenyebb írója is. Aktívan részt vett a külpolitikában is. Másik beceneve volt az „utazások külügyminisztere”.

1901 és 1905 között Hollandia miniszterelnöke lehetett. 1908-ban tiszteletbeli államtitkárnak választják. Egy évre rá árnyék vetül Kuyper nevére az úgynevezett „dekoráció-ügyek” kapcsán. Azzal vádolják, hogy még belügyminiszterségének időszakában csúszópénzt fogadott el Rudolf Lehmantól, hogy tisztviselővé tegye őt az Orange-Nassau Rendben. Parlamenti bizottság vizsgálta ki az ügyet. A vizsgálat eredménye: Kuyper ártatlan. 1913-ban a Holland Oroszlán Rend parancsnokává választják, majd 1918-ban fontos szerepet játszik a Charles Ruijs de Beerenbrouckvezette első kabinet megalakulásában. 1920-ban, 83 éves korában hunyt el. Hágában helyezték örök nyugalomra.

Ez az élettörténet és munkásság is jól szemlélteti, miként lehet munkát és ebből fakadó tudást a világi eszközökkel, a politika műfajában is a Mindenható dicsőségére fordítani.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

Ahol teret kap az egyház üzenete

– Fontos számomra a keresztény életszemlélet népszerűsítése, mondja Rais W. István újságíró, a nagyváradi Bihari Napló napilap főszerkesztője, aki szerint a világi sajtóban történő hangsúlyos vallási, hitéleti jelenlét utat mutat az élet dolgaiban.

Nagyon sok egyházi témájú beszámoló, tudósítás jelenik meg a Bihari Naplóban.

– E tekintetben is úttörő volt a *Bihari Napló*. Persze annak idején nagyon sok vélemény volt pró és kontra arról, hogy szükséges-e egy megyei magyar napilapnak ilyen rendszeresen és ilyen terjedelemben foglalkozni az egyházi eseményekkel. Annak idején külön Hitvilág rovatunk is volt, ma inkább beépítjük a napihírek, tudósítások közé a vallási témájú anyagokat. Mostanában egyre több magyarországi és erdélyi magyar újságban is mind nagyobb teret kapnak az egyházi anyagok. Nem véletlenül, hiszen azonosságtudatunk, identitásunk, történelmünk, kultúránk szervesen kapcsolódik vallásunk megéléséhez. A mai szekularizált, egyre inkább globalizálódó, gyökértelen világban még inkább fontosnak tartom a hangsúlyos vallási, hitéleti jelenlétet a lapban, ez ha kell, kapaszkodót nyújt, ha kell, eligazít, utat mutat az élet dolgaiban. Mindig is fontos volt számomra a keresztény életszemlélet népszerűsítése.

– Hogyan sikerült felépíteni ezt a bizalmi viszonyt a gyülekezetekkel, lelkészekkel, egyházakkal?

– A Bihari Napló és a gyülekezetek, egyházak közötti bizalmi viszony kialakulásán bizony dolgozni kellett, nem is keveset, viszont nagy szerencsénk is volt olyan lelkes és támogató lelkészekkel, akik megértették, hogy ez az egyházak számára is fontos lehetőség, egy olyan civil csatorna, ahol felmutathatják értékeiket, közzétehetik gondolataikat. Nagyváradon és vidéken is kiépítettük kapcsolatainkat a gyülekezetekkel, s erre fogékony közeget is találtunk. Nagyon sok jó tollú, újságírói vénával bőséggel megáldott lelképásztor közölt lapunkban az idők folyamán. Kiemelném a te írásaidat, valamint nt. Veres-Kovács Attila cikkeit, aki minden alkalommal nyomdakész állapotban adta le anyagait. Mondtam is neki, hogy alkalomadtán nagy szeretettel várjuk a szerkesztőség munkatársai között; írásai, gondolatai ma is nagyon hiányoznak. Nagy tisztelettel gondolok exc. Tempfli József megyéspüspökre, aki teljes mellszélességgel támogatta a *Bihari Naplót*, és mindig a szívén viselte a magyar napilap sorsát. Ugyanez a nyitott hozzáállás volt jellemző Csűry István püspök részéről, valamint a többi felekezetre is számíthattunk.

– A szokványos helyszínekhez képest minden más egy világi napilap újságírójának egy

egyházi eseményről, például egy istentiszteletről tudósítani?

– Annak, aki nincs tisztában az istentiszteleteken használt kifejezésekkel, a szertartás menetével és lényegével, az egyházi személyiségek pontos tisztségével, annak meggyűlik a baja egy egyházi tudósítással, s persze nem árt egy kis bibliaismeret is. Talán így elkerülhetők azok az óriási gödrök, amelyekbe bezuhanhatunk, például hogy istentisztelet helyett szentmisét írjunk, püspök helyett káplánt stb. Természetesen egy közérthető, a valóban a hívekhez szóló, feszes, érdekes, tartalmas prédikáció megkönnyíti a tudósító dolgát, ugyanis egy érthetetlen, zagyva, rutinátló elmondott szószéki beszéd nem tesz jót senkinek.

– Mire érdemes figyelniük a gyülekezetek tudósítóinak a világi sajtónak szánt cikkek, beszámolók írása során?

– Nagyon fontos lenne a kacifántos, idegen szavakkal telerűzdelte nyelvezet kerülése, és az egyszerűsége, közérthetősége, egyértelműsége való törekvés. El kell dönteniük, hogy kinek is írják a cikket: a feljebbvalójuk lelki örömeire, saját maguk fényezésére, esetleg kényszerűségből? Akit el akarunk érni, akit meg akarunk szólítani, az mindig az Olvasó, s ő azt szereti, ha értelmezni tudja, hogy mit olvas és miért is született az a bizonyos cikk.

– Tényleg taposómalom a napilapszerkesztés?

– Nem szeretnék elveszni a szervezési, technikai részletekben, de egy napilapot folyton „táplálni” kell friss hírekkel, érdekesekkel, exkluzív anyagokkal. Ez minden nap újabb kihívást jelent, ezért nem egyszerű napilapot írni és szerkeszteni. Azonban a *Bihari Naplónak* van egy lelkes, jó csapata. A kollégák szívügyüknek érzik hivatásukat,

és tudatában vannak annak, hogy amit leírnak, annak milyen súlya van, hiszen mintegy 30.000 olvasóhoz jut el az írott szó. Ez pedig óriási felelősség! A lap a megjelenésig több alkalommal is átalakul, frissülnek a hírek, új események történnek. Szóval az újságíró mellett az élet is szerkeszti az újságot.

– Többször megjósolták már a nyomtatott sajtó végét. A rendszerváltás utáni nagy példányszámok a múlt emlékezetébe süllyedtek. Meddig van még jövője a papíralapú újságnak?

– Az utóbbi évtizedben több alkalommal is kongatták a vészharangot a nyomtatott sajtó felett, de a könyvet, a színházat is temették már. Mégis ezidáig fennmaradtak. Az átmenet és a megújulás időszakát éljük. Az olvasói szokások átalakulása, a különféle szociális hálók megjelenése, a fiatalok digitális világban való létezése mind-mind olyan tényező, amellyel számolni kell. Szerencsére egyre többen rájönnek, hogy az újságírók álhírei, a közösségi média ellenőrizetlen zagyvalékai nem valós, megbízható alternatívák. Amerikában és máshol is a világban még mindig olvasottak a helyi lapok, persze a példányszámuk már nem a boldog békeidőket idézik. A világ alaposan megváltozott, és ez a folyamat egyre gyorsulni fog. Nem tudom megjósolni, hogy mi várható, és nem is akarok vészmadár lenni a nyomtatott, papíralapú sajtó jövőjét illetően, de az egészen biztos, hogy újságírás lesz, csak még nem lehet tudni, hogy az konkrétan milyen formát ölt majd.

– Egy egyházi háttérű embernek mindig érdekes egy világi újságíró keresztény mondanivalójú véleménycikkét olvasni. Például a tiédet is. A nagyobb ünnepek előtt összegyűl a lelkedben a valós értékekről szóló mondanivaló?

– Mi elsősorban egy olyan újság vagyunk, amely a tényekre, hírekre, eseményekre, történésekre összpontosít. Mi nem akarjuk nevelni, oktadni az Olvasót, nem szeretnénk rátkámlálni a véleményünket. Mi nem vagyunk a kizárólagos igazság birtokában, mint azt egyesek hiszik manapság magukról. Mi a lehető legtöbb információt, háttérrel nyújtjuk az Olvasóknak, s ők majd kialakítják elképzelésüket, véleményüket. De persze több alkalom is van, amikor az újságírónak meg kell szólalnia, s le kell írnia szubjektív véleményét. Ugye a hír szent, a vélemény szabad. Mindenesetre a nagyobb ünnepek jó alkalmat, lehetőséget teremtenek arra, hogy az ember egy kicsit lassítson, szusszanjon, körülnézzen, s megvizsgálja, hogy merre tartunk, tudjuk-e, mit akarunk, s van-e bennünk elég kitartás, alázat és szeretet, hogy mindezt elérjük. Mert az idő nem nekünk dolgozik.

Politika és keresztyén család

(folytatás az 1. oldalról)

A Bibliából kiindulva azt tudjuk, hogy a próféták, akik Isten szócsövei voltak, tanácsot adtak a királynak, amikor az hozzájuk ment megtudakolni egy-egy csata kimenetelét. Vagy amikor Isten elküldte őket, mert a király vétkezett, kemény kritikát fogalmaztak meg vele szemben és nyomást gyakoroltak az ország vezetőjére, hogy Isten útján járjon. Sőt: Izrael első két királyát maga Isten választotta ki a nép számára, amikor királyt kértek az Úrtól.

Később Jeremiás prófétán keresztül azt üzenté Isten a babiloni fogságba ment zsidóknak, hogy „Igyekeztek a város jólétén, amelybe fogságra küldöttelek titeket, mert annak jóléte lesz a ti jóléteket!” (Jer 29,7) Nem kifejezett felszólítás a politizálásra, viszont arra való felszólítás, hogy vegyék ki a részüket a város életéből és dolgozzanak a város anyagi előmenetele érdekében.

Márpedig egy település jóléte függ vezetőinek a személyétől is. Ez így nem csupán egy gazdasági felszólítás, mivel ha ma vezetőre gondolunk, akkor az polgármester, tanácsos vagy parlamenti kép-

viselő stb., ezen személyek kiválasztása pedig politizálás.

Én nem tiltanám meg a keresztyéneknek, hogy szemmel kövessék a világban történő dolgokat, sem azt, hogy szavazati jogukkal beleszóljanak annak alakulásába. Viszont mivel a keresztyén ember értéket képvisel a világban, ezeket az értékeket kell keresnie azokban az emberekben, politikai alakulatokban, akiket/ amelyeket támogat.

Sőt továbbmenve, mennyivel más annak az országnak a politikája, amelynek vezetői keresztyén értékeket képviselnek és félik az Isten.

Szerintem nyitott szemmel kell járni ebben a világban, és felvetődik az a kérdés, hogy vajon a gyerekeinket kell-e politikai nézetükben formálni.

Szerintem ez valójában költői kérdés, hiszen az a szülő, akinek politikai nézete van, már önmagában formálja a környezetét. Az lehet káros, ha a két szülő különböző véleményen van, vagy a szülők valamilyen szélsőséges alakulatot támogatnak.

Viszont ha a szülőknek, keresztyén értékekkel élve, határozott politikai nézeteik vannak, ezt a cseperedő gyerekekkel is meg kell

osztaniuk, hiszen a liberalizmus, a maga új, nem keresztyén ideológiájával, gyorsan be tudja szippantani a ma fiatalját. És az nem biztos, hogy a felnőtt gyermekre már hatni lehet.

Az alapot gyermekkorban rakjuk le. Ha nyíltan beszélgetünk a gyermekünkkel, ez is egy téma lehet a sok közül, amelyben érdekli a véleményünk, és ha hitelesek vagyunk, ő felnőve ugyanezt az értékrendet fogja képviselni.

Másrészt pedig vannak felelősségeink is. Például az, hogy ki vezeti településünket, milyen értékek mentén, valamint hogy ki képvisel bennünket a világban. Amikor ezen gondolkodunk, amikor meghatározunk elvárásokat, fontos, hogy ezt a gyermekeinkkel is megosszuk, hiszen minden, amit lát, hall, tapasztal tőlünk a gyermek, formálja a gondolkodását.

Nem biztos, hogy felnőttként ugyanazokat a nézeteket fogja vallani, de ha értékes az, amit átadunk, túlságosan nem fog eltávolodni tőle.

Cselekedjünk az életben lelkiismeretünk szerint.

TÓTOS BEÁTA MARGIT

Családon belüli kapcsolataink

A minap állt össze bennem a kép. Éppen én voltam a soros a bibliaórai bevezetővel, ami általában a napi igéből kapott néhány gondolat közös megbeszélését szokta jelenteni, de ez alkalommal ugrottam.

Napi olvasmányom a Királyok könyvéből volt (a Biblia soronkénti olvasása mentén), de be kell vallanom derekasan, hogy nagyon fáraszt ennek a sok királynak a hatalomért vívott csatája. Persze, tudom, ki kell ezt is bírni, hozzátartozik az élethez és az ihletett szöveghez is, de a bibliaórán érdemes lenne mégis olyasmiről beszélgetni, ami valóban foglalkoztat, ami személyesen érint/éget! Családon belüli kapcsolataink – ebben mindnyájan érintettek vagyunk, ehhez a témához mindenki ért. Vagy talán mégsem?

Házások vagyunk már szinte negyed évszázada, szülő vagyok és szüleimnek gyermeke (hála Istennek, élnek mindketten!), ráadásul oktatok is az egyetemen (a tanítók súlyosabb ítélet alá esnek), szóval benne vagyok rendszeren a slamasztikában! Most már értitek, miért ugrottam a Királyok könyvétől az Ószövetség legutolsó verséhez a bevezetőm során: „...az atyák szívét a fiakhoz fordítja és a fiak szívét az atyákhoz...” (Malakiás 4,6). Ez a vers időről időre váratlanul élém villan és nyugtalanít tesz, mint ahogy most is történt.

Első olvasatra az a kérdés merült fel bennem, hogy miért kell ebből a szülő-gyermek egymás felé fordulásából ügyet csinálni. Nem ez a természetes? A földi atyák (anyák) elfordultak talán gyermekeiktől? A gyermek nem a szülő szeme fénye? Persze, csak hogy az Édenkertben kívül a (szülői) szemünk vak. Azt hisszük, hogy látunk, ismerjük a reánk bízott gyermekeket, fiatalokat, tudjuk őket nevelni, pedig dehogyan tudjuk!

A modern atya (anya) inkább elmenekül, eltemetkezik a családon kívüli teendőibe, csak hogy ne kelljen szembenéznie a benti kuszaságokkal, hadd nevelje a gyermeket az iskola, a tanár, az utca, az internet, a reklámok. Vagy ha mégsem, akkor olyan kontroll alatt tartja csemetéinek a szösszenéseit (étkezés, időbeosztását, tanulását, barátait stb.), hogy kamazs legyen a talpán, aki nem lázad fel! A malakiási igéből még némi kölcsönöséget ki lehet olvasni: szülőként megteszem a legjobbat, amit tudok, de hát az ebadta kölyök is változzon, mi a szösz!

A nagy kérdőjelet és nyugtalanítást az igének az újszövetségi formája hagyta bennem. Lukács könyvében a Keresztelő János születését hírül adó angyal idézi Zakariás papnak ugyanezt (Lukács 1,17), de a vége itt mást mond. Nincs szó arról, hogy a gyermekek szíve az atyák (anyák) felé fordulna, itt azokról a földi apákról (anyákról) beszél,

akik úgy fordulnak fiaik felé, hogy őszintén vállalják engedetlenségeiket, bölcsstelenségüket. Hogy a gyermekeik megláthassák rajtuk keresztül azt, hogy Isten az engedetlen embert igaz bölcsességre tudja vezetni.

Az öngazult szülő egyedül marad a képmutatásával, nincsenek fiak, akik felé forduljon, és nincs Istene, aki fordítsa a szívét. A gyermek átlát a szítán, látja felkelésünket és lefekvésünket, hazugságainkat, kétértelműségeinket, meghasonlott, látszatkereszténységünket és... közöni százezen, nem kér belőle. Jézus a képmutató farizeusokat vég nélkül ostromozta, majd behalt a képmutatásaikba.

Vajon a képmutató szülők más elbánásban részesülnek-e, mint ezek a farizeusok? Az öngazult, mindentudó, tévedhetetlen földi atyák (anyák) elvesznek. De akik emlékezni tudnak és felvállalják gyermekkori, fiatalkori (netán aktuális) harcaikat, félelmeiket, bizonytalanságaikat, tévedéseiket, engedetlenségeiket, azok őszinté bizalommal fordulnak csemetéik felé, hogy Isten tereget, hajlítgat majd téged is, ahogyan lásd, velem tette, és így példaképpé válnak gyermekeik számára.

Ezek után már csak egy kérdés maradt számunkra, szülők számára: hogyan fordulunk csemetéink felé?

DR. BEREI EMESE, a hegyközszáldobágyi gyülekezet tagja, egyetemi oktató

A világi hatalom oltalmába rejtve

2018 végén nagy port kavart Görögországban a hír, miszerint 10 ezer pap veszt el közalkalmazotti státuszát. Az egyház papjainak bérezése ugyanis becslések szerint évi mintegy 200 millió euróba kerül az országnak. A baloldali Alekszisz Ciprasz görög kormányfő és Ieronimosz athéni érsek között létrejött megállapodás értelmében az állam ezentúl egy „különleges egyházi alapba” juttat támogatásokat az egyházi személyek bérezéséhez.

Nálunk is ehhez hasonlóképpen működik ez. Mi államsegélynek hívjuk, és emberi számítás szerint sok gyülekezetnek e támogatás elapadásával nagyfokú anyagi gondokkal kellene szembenéznie.

Az egyezség – egyes vélemények szerint – szélesíteni fogja az utat az állam és az egyház további szétválasztásához, és lehetővé teszi az egyház és az állam között évtizedek óta fennálló ingatlanviták rendezését (a görög ortodox egyház a dél-európai ország egyik legnagyobb ingatlanulajdonosa).

Görögország nemzetközi hitelezői régóta sürgetik már a privatizációt az állami szektorban, valamint a közsféra alkalmazotti állományának csökkentését. A görögországi ortodox egyház több száz éve hatalmas befolyással bír az ország életére, a görög alkotmány értelmében is az ortodox kereszténység a hivatalos államvallás. A görögök nemzeti identitása elválaszthatatlanul összefonódik a vallással és az egyházzal.

Az ortodoxia ugyanis támogatja az egyház és állam szoros összefonódását. A bizánci politikai teológia alapelve, hogy azt az állam támogatja, amely képes úgy beleszólni polgárainak életébe, hogy az egyház vallásos értékeit (pozitív módon) rájuk kényszerítse.

Az ortodox egyház szervezetenként a 11. század derekán vált el a rómainótól, de a különbségek már korábban jelentkeztek kelet és nyugat között. Nyugaton az egyház százados küzdelmek útján megszabadult a világi befolyástól és független maradt (investitúraharc), de a keleti egyház a bizánci császár hatalma alá rendeződött. Míg nyugaton az egyetemes zsinatokon a pápa elnökölt, addig az ortodox zsinatokat a császár vezette.

Az állam és az egyház összefonódása azonban nem csak döntés kérdése volt, a szükség is úgy hozta. A külső kényszerítő tényező pedig az iszlám hódító terjeszkedése volt. A bizánci birodalom bukása után az egyház óvta meg a keleti kereszténységet az idegen vallásokkal és hódítókkal szemben azzal, hogy megőrizte az együvé tartozás tudatát.

863-ban kezdődött el Cirill és Metód görög hittérítők morvaországi missziója (ma: Csehország keleti része), akik az ósláv nyelvet istentiszteleti rangra emelték. A lakosság a latint nem értette, de az óslávot ismerték.

Ugyanígy a bolgárok, a szerbek és az oroszok is. A közös templomi nyelv formálta közös identitás pedig megóvta őket az oszmán asszimilációtól.

Az oszmán cél ugyanis nem az iszlámra való áttérítés volt. Hódításuk kizárólag politikai szempontokat követett, ezért a katonailag kulcsfontosságú területek kivételével a keresztény egyházak szabadon működhettek a birodalom területén.

Erdély vallási élete a fejedelemség időszakában erre a legkézenfekvőbb példa számunkra. Az ortodox kolostorok pedig végső soron így váltak a nemzeti kultúra műhelyévé (az Athosz-hegyet máig Szent Hegyként tisztelik), az ott serénykedő másoló szerzetesek munkájának köszönhetően a cirill írásbeliség is így maradt fenn, illetve az írás-olvasás tanításának helye is az egyház volt, egészen a 19. századig.

A Balkánon császár híján az oszmán császárok a pátriárkákkal tárgyaltak, akik rendszerint görög származásúak voltak. Igyekeztek is görög püspököket és érsekeket kinevezni, ahova csak lehetett, hogy a lehető legszélesebb területre terjesszék ki nemzeti érdekeiket a megszállás alatt levő területeken. Hosszú távú szándékuk ugyanis az egykori bizánci birodalom feltámasztása volt, modern görög nemzeti államként, ezért minden eszközt megragadtak a görög kultúra terjesztésére.

Az orosz ortodoxok sokáig különálló fejedelemségekre tagolódtak. Egyházuk, az önálló kijevi metropólia (püspökség) 1039-ben alakult meg. Az 1480-ig mongol uralom alatt élő szláv népből időközben kialakult az ukrán, a fehérorosz és a nagyorosz nép. Az ukránok központja Kijev maradt, a fehéroroszké Minszk, a nagyoroszké pedig Moszkva lett. A kijevi metropólia (címét és az oroszok földje fölötti joghatóságát megtartva) 1299-ben Vlagyimirba, majd 1328-ban Moszkvába, az új orosz állam fővárosába költözött át.

A szerb királyságban a 18. századtól fegyveres felkelések törtek ki az oszmán uralommal szemben, aminek eredményeként autonómiát szereztek a birodalmon belül, bár a politikai függetlenség még igen távoli volt. Ennek a harcias, nemzeti érzelmenek

köszönhetően nem erősödött meg annyira az egyház politikai szerepe, mint például Görögországban. Az albánok számban és politikai erő tekintetében elenyészőek voltak a többiekkel szemben, ezért ők inkább a görögökhöz húztak, nem igazán törekedtek az önállóságra.

A bolgár ortodox egyház szintén nagy részt vállalt nemzeti mozgalmukban, Ilarion és Neofit szerzetesek vezetésével. Számukra a fő cél az volt, hogy egyháziilag is függetlenedjenek Konstantinápolytól. Törekvéseik nyomán a görögök 1848-ban mindkettejüket őrizetbe helyezték. Neofit egy Athosz-hegyi kolostorba száműzve halt meg, még abban az évben, Ilarionnak ellenben sikerült kiszabadulnia. 1860 Húsvétján Konstantinápolyban, az ottani bolgárok költségén felépített templomban, az ünnepi istentiszteleten, amikor a liturgia szerint a pátriárkáért kellett volna imádkoznia, ő a szultánt nevezte meg. Ez egyenes hadüzenet volt a görög egyházi főhatóságoknak, de az oszmán kormányzat csak később eszmélt rá, hogy ez mekkora lehetőség az ortodoxok egymás ellen fordítására. Csak tíz évvel később ismerték el a pátriárkától független bolgár nemzeti egyházi szervezetet, az exarchátust.

A magyarországi ortodoxok (az Erdély területén élő román ortodoxokkal együtt) 1848-ig a karlócai szerb érsek fennhatósága alá tartoztak, míg a Havasalföld és Moldva területén élők a konstantinápolyi ortodox egyházhoz. A szerb érsekek kicsiben ugyanazt próbálták tenni, amit a pátriárka a Balkánon: a román egyházközösek fölé szerb püspököket rendeltek hatalmuk kiterjesztésére. Erdélyben csak 1849 után, az osztrák állami hatóságok segítségével sikerült kiharcolni egy ortodox román érsekség létrehozását. A román ortodox egyházat pedig még később, 1865-ben alapították meg, és húsz évvel később ismerte el a konstantinápolyi pátriárka az autokefalitását (saját fejjű, azaz püspöke nem tartozik hierarchikusan egy másik püspök fennhatósága alá).

A későbbiekben a politikai szerep korlátait elsősorban az jelentette, hogy az ortodox egyház túlzottan is konzervatív maradt, még a 19. században is. Sokkal inkább a múlthoz kapcsolódott, mintsem a jelen feladataihoz, és sohasem tudott megszabadulni a világi hatóságokhoz való kötődésétől, hanem önként és indokolatlanul beszűkült a középkori keretek közé. Most pedig azt látjuk, hogy ahogyan csökken az egyház politikai (értelme: közéleti) súlya és befolyása (lásd: a tavalyi, családról szóló sikertelen népszavazást nálunk), úgy csökken az állam érdeke abban, hogy fenntartsa a súlytalaná vált egyházat. Intő példa erre a görög papok közalkalmazotti státuszának megvonása!

Mi ma Európa létszükséglete?

Egy jó ideje már a keresztyénség utáni Európáról kell beszélnünk. Az európai népesség egyre nagyobb része hagy fel a tradicionális vallásyakorlással (legalábbis annak rendszeres formájában), ugyanakkor viszonylag magas maradt azok száma, akiknek valamilyen személyes vallásos meggyőződésük van. Ebből a szempontból beszélnünk kell egyfajta „egyházatlanodásról”.

Grace Davie Európa ezen állapotát „kötöttség nélküli hitként” határozza meg. Mindezek mellett azonban az európaiak nagy része még a legfejlettebb országokban is keresztyének tartja magát, ami egyfajta általános, a felszín alatt tovább élő keresztyén kulturális identitás meglétére utal. Erre nézve szól Daniele Hervieu-Léger felvetése: a fenti meghatározást megfordítva az európaiak helyzetét „hit nélküli kötöttségként”-ként jellemzi.

Mindezek fényében, illetve a saját környezetünkben tapasztaltak szempontjából is elszomorító Európa lakosságának vallásos és hitbeli hanyatlása, a templomok kiüresedése, lebontása vagy szórakozóhellyé alakítása. De sokkal érdekesebb, elgondolkodtatóbb az a tény, hogy az európaiak többsége ezt a folyamatot természetesnek gondolja. Az a véleményük, az európai elitől kezdve az utca embeéréig, hogy az egyházatlanodási folyamat, a hit nélküliség állapota a modern és felvilágosult európai lét velejárója.

A keresztyén Európa önmeghatározása, identitása változik meg. Európai Egyesült Államok – beolvadás, feloldódás, értékvesztés, megsemmisülés. Magunk alatt vágjuk a fát, de írhatnám úgy is, hogy elhalnak a gyökerek.

Másik érdekesség az, melyet szintén nem hagyhatunk figyelmen kívül, hogy Nyugat-Európa országai az egész újkor folyamán kivándorlókkal árasztották el a világ többi részét; tény, hogy ez a terület volt a világ legjelentősebb kivándorlási központja. A gyarmatosítás időszakában a világ minden sarkában telepedtek le európai gyarmatosítók, telepesek, misszionáriusok, vállalkozók és gyarmati tisztviselők. Az iparosodás korában – a 19. század elejétől az 1920-as évekig – becslések szerint 85 millió európai emigrált a két amerikai földrészre, valamint Dél-Afrikába, Ausztráliába, Óceániába. Hatvan százalékuk kifejezetten az Egyesült Államokba.

Az utóbbi évtizedekben kétségkívül megfordult a migrációs áramlat, és ezáltal Nyugat-Európa társadalmi váltak világméretű bevándorlás célpontjává. Európában a bevándorlás és az iszlám nagyjából ugyanazt jelenti. Így a legtöbb európai országban – Nagy-Britannia kivételével – a bevándorlók nagy többsége muszlim, és a nyugat-európai országokban élő muszlimok többsége bevándorló.

Ez az egyenlőség még erősebben megmutatkozik ott, ahol a muszlim bevándorlók nagyrészt egy bizonyos területről származnak, mint pl. Németország esetében Törökországból, Franciaországban pedig Észak-Afrikából. Az európai ember szemében ezek a bevándorlók elmaradottabbak, mint ő. Elmaradottságukat csak fokozza a hitükhöz való ragaszkodásuk. A modern, európai ember szemében a vallás magánügy. Tehát nem a hitéhez való ragaszkodásában, hitében történő megújulásában látja önazonosságát és megmaradását. Az európai társadalmakat mélyen meghatározza az elvilágiasodás mint uralkodó elv. Elfogadják és tisztelik az egyén vallásszabadságát, de a közéletben egyre nehezebb elismerni a vallás biteles szerepét. A vallás magánügy, pótcselekvés, melléktevékenység, nem összetartó, hanem éppen ellenkezőleg, elválasztó erő. Ezért a modern európai gondolkodás szerint a közéletben a vallásnak, a hitnek nem lehet meghatározó szerepe.

Mindezek fényében el kell mondanunk, hogy a körülöttünk zajló folyamatok, a hétköznapi életben való részvételünk és nem utolsósorban keresztyéni mivoltunk egyre inkább követeli, hogy állást fogaljunk abban a kérdésben, hogy hová tartozunk. Világossá kell tennünk magunk és a világ előtt, hogy kik vagyunk. Keresztyének, Krisztushoz tartozók vagyunk, és minden, ami ezzel együtt jár. Név szerint vagyunk megkeresztelték, ha úgy tetszik, egyháztagok, vagy pedig szív szerint? Gondolkodásunknak, beszédünknek és magaviselésünknek megfelelően hova tartozunk: a mindenható Istenhez és az Ő dicsőségének hirdetéséhez, vagy az aggodásainkhoz, kételyeinkhez, kifogásainkhoz, megalkuvásainkhoz és kicsinyes törekvéseinkhez?

Mi irányít és mi határoz meg: a Teremtő, vagy pedig az éppen aktuális divat? Lelkesít egyáltalán valami, vagy pedig a közöny irányít, hogy apró örömmel túléljek?

Sok a kérdőjel, de jó lenne ezekre a kérdésekre ösztönző választ találni, amíg még van lehetőség az irány megtalálására. Az irányt nem a kényelem, nem a többség, nem is mindig az ésszerűség és nem az önérdék határozza

meg. Az irányt nem az ember határozza meg. Az út, az igazság és az élet az maga a Krisztus. Nekünk Őt tanácsos követnünk kifogás-gondolkodás nélkül, csakis hittel. Persze, ez nem fanatizmus, sokkal inkább a gyakorlatban megmutatkozó hála, alázat és szeretet.

Mi a biztosabb: lekopogni valamit egy élettelen fán, vagy odafordulni a mindenség Teremtőjéhez? Az Istenbe vetett hit és az erre épülő életforma minden időben a legmodernebb magatartás. Az jár két lábbal a földön, aki hisz az Istenben. Mert annak mindig van kapaszkodója, mindig van vigasza és soha nem múlik el a reményisége. Aki hisz Istenben, minden helyzetben fel tud állni a kudarcaiból és bukásaiból. Tud újat és újrakezdeni. Nem mindig értem Őt, de abban biztos vagyok, hogy jót akar és jót hoz. Aki a mulandót akarja örökkévalóvá tenni, aki a változót akarja állandósítani, csalódnai fog. Mibe fog kapaszkodni, ha minden és mindenki elhagyja? Csalódásait, kudarcait álmodozással próbálja enyhíteni és méginkább kiszolgáltatottá válik. Rászédhetőbb, kihasználhatóbb lesz. Délibábokat kerget, amiket soha nem foghat meg, hisz a délibáb mögött nincsen semmi. Amikor úgy tűnik, hogy elérte, valahol a távolban egy újabb üresség kezd kecsgetetni. Aki saját erejében bízik, legnagyobb erőlködésében is csak „születni szülhet”, de nem életre való „gyereket”.

Ha csak játsszuk az egyházat, ha csak szabályozzuk az emberek együttélését, ha csak valamilyen középúton keresünk, amit igazából egy nagyon is földi érdek, anyagi érdek – aranyat hozó érdek – vezet, szület fogok szülni. Nincs jó középút. A hit nem pótcselekvés, nem melléktevékenység, hanem létszükséglet. A hit életforma. Nem ígér gondtalanságot, gazdagságot, egészséget. Ezeknél sokkal többet, mindezeket átívelő: az örökkévalóság erejét, Isten erejét. Hozzá tartozom, tehát, Aki egyetlen és igazi vigasztalásom életemben és halálomban egyaránt. Örömmel vállalom a közösséget Vele és a közösséget az emberekkel, akiknek életem, hűségem, szolgálatom által megmutathatom Őt, ahogyan és ameddig Ő engedi.

„Mielőtt kiérek innen, mondják meg, kire szavazok”

(Caragiale)

Emlékszem, milyen lelkesedéssel szavaztunk 2007-ben, amikor először volt alkalmunk arra, hogy képviselőket válasszunk az európai parlamentbe. Református emberekként különösen motiváltak voltunk a választásban, hiszen a három esélyes romániai magyar küldöttből kettő (!) református lelkipásztor volt, egyikük független jelöltként a forradalom utáni egyetlen püspöke egyházkerületünknek, a másik – érdekvédelmi szervezetünk jelöltjeként – volt egyházkerületi tanácsosunk.

Nagy reményeket fűztünk Románia EU-csatlakozásához is, és ha nem is vártunk csodákat, azt reméltük, hogy ha bekerülünk ebbe a kiváltságosnak tűnő klubba, talán csökken majd a korrupció, nő a jólét, eltanuljuk a civilizált viselkedést, a rendet, a toleranciát, mindazt, amit bámultunk nyugatabbra. A csatlakozásra készülődve Románia is kicsit felpörgette a sokat halogatott és akadályozott restitúciót, ráadásul hosszú és nyomasztó baloldali kormányzás után igazi gazdasági fellendülést tapasztalhattunk meg, a válság pedig még messze volt.

A következő évek egyre több csalódást hoztak. Talán ha a gazdasági válság nem törte meg a lendületet, akkor sem lett volna rózsásabb a helyzet. A rossz közérzet felénk nem csak a gazdaság állapotában gyökerezik, hiszen volt itt sokkal rosszabb is a helyzet, voltunk nagyságrendekkel szegényebbek is (kortársaim, emlékeztek még a Ceausescu-nor nyomorára?) Lankadó lelkesedésünk onnan fakad, hogy a politikai osztály és a nép között egyre nagyobb a szakadék. Valóságos kasztrendszer alakult ki: egyrészt vannak az átlagemberhez képest kirívó jómódban élő politikusok, akiknek a céljai, elképzelései nem feltétlenül találkoznak azokkal az elvárásokkal, amelyek az emberek szívében élnek. Másrészt itt vagyunk mi, hétköznapi emberek, a gúnnyal emlegetett „popor”, akik csak arra vagyunk jók, hogy feltétlenül, és tüstént, de okvetlenül elmenjünk szavazni, viszont nem érdemeljük meg, hogy legyen egy rendszeren leaszfaltozott utunk, egy valahonnan valahová vezető autópályánk, emberhez méltó fizetésünk vagy egy becsületes kórházunk. Ismerek olyan helyet, ahol minden egyes választás előtt utat ígértek az embereknek, és még mindig úgy dagonyáznak, mint száz éve.

Ne csodálkozzunk azon, hogy évtizedek után az emberek jelentős része még akkor sem jelenik meg az urnáknál, ha egyébként Teleorman megyében még a porló halottak is buzgón szavaznak. Sok ember annyira megkeseredett, olyan nehézségekkel néz szembe, sokszor olyan megalázó és nonszensz bürokráciával találkozik az állami szerveknél, – és ezt tapasztaljuk az EU részéről is –, hogy azt érzi, az állam nem érte van, az EU nem az érdekeit védi, a politikusok nem őt szolgálják,

hanem mint dözölő ingyenélők, naphosszat semmittevésellel töltik idejüket ücsörögve ilyen-olyan parlamentek padjaiban, és ez sok esetben sajnos igaz is.

Persze, az is igaz, hogy ahova nem küldünk mi embereket, ott mások döntenek rólunk, ha nem szavazunk mi, mások választanak helyettünk. Klasszikust idézve, ahol nem mi vagyunk, ott az ellenség. Ugyanakkor, megtapasztalva az EU vízfejűségét, döntésképtelenségét, baklövéseit (lásd: migrációs válság) és közömbösségét a kisebbségi ügyek iránt, sokan már azt is kétségbe vonják, hogy számít-e az, hogy a bábeli zűrzavarban hányan kiáltanak értünk. Úgy értem, hogy értünk, partiumi magyarokért, reformátusokért, a Királyhágómelléki Egyházkerületért, egyházunkért. Ez fontos lenne számunkra. A politikai civódások, a hangzatos jelszavak, egymás pukkasztása és mocskolása, a koncert való marakodás biztosan látványos a médiában, de ezzel nem lakunk jól. Illetve, ezzel torkig vagyunk. Szükségünk lenne viszont élhető országra, ahol van jövő, ahonnan nem vándorol el minden épkezláb fiatal, ahol nem a tehetségtelenekeket nyomják előre. Szükségünk van arra, hogy legyen értelme vállalkozni politikai pártfogás nélkül is, hogy a törvény mindenkit egyenlő módon védjen és büntessen. A politikusokat is. Szükségünk van arra, hogy egyházunk megőrizhesse méltóságát és függetlenségét, ne avatkozzanak bele gyülekezeteink és egyházi vezetésünk autonómiájába, mert ez lassan az egyetlen autonómia, ami megmaradt.

A választások kapcsán jó lenne alaposan kielemezni képviselőink eddigi tevékenységét az európai parlamentben, mennyi előnye származott reformátusságunknak, egyházkerületünknek tevékenységükből, felszólalásaikból, politikai kezdeményezéseikből. Nyilván ez összetett és szakszerű elemzést igényelne. Azt viszont valószínűleg nem fogjuk megtudni, hogy miközben képviselőink a partiumi tanárok, lelkesek, munkások jövedelmének sokszorosát keresték meg, mennyivel támogatták egyházukat, mennyit jótékonykodtak, melyik gyülekezetet erősítették egyéni adományaikkal, bár ugye ne tudja a bal kezét mit cselekszik a jobb. (Ha adakoztak, és nem verték nagydobra a médiában, azt különösen tudnám értékelni.)

Mindezek mellett, az Európai Uniót és a vezető testületeit, bár a kezdeti illúziókkal leszámoltam, nem tartom feleslegesnek vagy rossznak. Románia egyike azon ritka tagországoknak, ahol a többség nem euroszeptikus, mert tudjuk, hogy milyen volt országunk a csatlakozás előtt, vagy milyen lenne mondjuk az orosz érdekszférában. Erdélyi magyarként önvédelemből is támogatom, hogy legyen minél több erdélyi magyar képviselő és magyarországi jobboldali képviselő az európai parlamentben. A politikai szlogenek többnyire hidegen hagynak. Akkor tudok teljes mellszélességgel az ügy mellé állni, ha látom, hogy azoknak az embereknek, akiket pásztorolunk, jobb lesz. Ugyanis az a politika, amitől az embereknek nem lesz jobb, nem ér szavazatot, nem ér egy misét sem.

Állapotfelmérés a Szatmári Református Egyházmegye közgyűlésén

Kicsit a közeledő ünnepre is gondolva, visszatekintve az elmúlt esztendőre hálaadással, megtartotta éves közgyűlését a Szatmári Református Egyházmegye. Mindent összevetve növekedés és fejlődés tapasztalható az egyházmegyében az előző évhez képest.

Pénteken 10 órától a Lánchos templomban Kiss József egyházmegyei főjegyző hirdette Isten Igéjét a Királyok második könyve 4. részének első 7 verse alapján. Elizeus próféta csodatörténete alapján az igehirdető elmondta, hogy az elmúlt évről való hálaadás mellett állapotfelmérésre van szükségünk. A történetbeli asszony nehézségbe került, de ő felfelé tekintett. Nekünk is ezt kell tenni. Legyen bennünk hit, hogy Isten a mi életünkben is elvégzi a csodáját! – biztatott a főjegyző.

Az igehirdetést követően Boga Ferenc egyházmegyei presbiteri főjegyző számbavette a jelenlévő közgyűlési tagokat, lelkészeket, gondnokokat, presbitereket, majd Puskás Csaba a napi Ige alapján biztatott az egységre. Jézus imádkozik az egységért főpapi imájában, nekünk mint a sónak és a víznek kell egygévá válnunk a szeretetben! – mondta a szatmári egyházmegye főgondnoka.

Király Lajos esperes jelentésében elmondta: Azt tapasztaljuk, hogy manapság elsősorban nem a dogmatikai, hanem az etikai kérdések foglalkoztatják gyülekezetünk tagjait. Azaz a keresztyén közösség és benne az egyén, legyen bármilyen felekezethez tartozó, nem csak addig kell keresztyén legyen és etikusan viselkedjen, amíg a templomban van, hanem az után is, hogy véget ér az istentisz-

telet. Nem csak vasárnap lehet megbocsátani és szeretni a másikat, amikor a templomban vagyunk, hanem utána is. Azt is jó látnunk, hogy az egyház tagjai egyszerre igehirdetők és igehallgatók. Kálvin szerint „a hit megújítása következményekkel jár az együttélés rendjére”. Tehát itt arról van szó, hogy elsősorban nem a hagyományaink újítanak meg, hanem az Istenbe vetett élő hit. Azt is mondhatjuk, ha nincs hagyomány, akkor gond lehet az életünkben, de ha csak hagyományok vannak, akkor meddő formalizmus lesz az élet – mondta az esperes.

Ezt követően köszönetet mondott a lelkipásztoroknak, a főgondnokoknak, a gondnokoknak, a presbitereknek, a szakelődóknak,

a pályázatiíróknak, a Református Gimnázium igazgatóinak és tanárainak, a diákságnak, a Lánchos Egyházközség lelkipásztorainak, akik a gyűlés és a szeretetvendégség helyszínéről gondoskodtak. Köszönetet mondott azért, hogy a templomban és azon kívül is hirdette az Ige a gyermekek, az ifjak, a Református Gimnázium, az idősek, az utcán lévők számára, a kórházban, a börtönben, 45 anya-, 11 leány- és egy missziós egyházközségben, a honlapon, a televízióban, a rádióban, az internetes videómosztókon. Köszönet továbbá a diakóniai munkásoknak, kántoroknak, egyházi szolgálatban lévőknek, ifjaknak és ifjúsági munkásoknak, az iskolalelkésznek és lelkészértekezleti lelkésznek. A szakelődői jelentésekből kiderül, hogy kik azok, akik a börtön, a kórházmisszió, a diakóniai, a nőszövetségi munka, a misszió, a jog, a műszaki előadás, a presbiteri munka, a lelkipásztorok talaján munkálkodtak.

Ezt követően a közgyűlés elfogadta a szakelődők jelentését: számvevői, missziói, diakóniai, katekétikai, ifjúsági, nőszövetségi, presbiteri szövetségi, kórházmissziói, börtönmisszió, sajtóreferensi, zenei, lelkészértekezleti, iskolai vallásoktatási jelentések mellett a Szatmárnémeti Református Gimnázium igazgatójának visszatekintését is kézben tartották a megjelentek Kürti Tamás levéltáros összefoglaló munkája nyomán.

Az esperesi jelentésből az is kiderült, hogy 20.606 lelkes az egyházmegye, ami azt jelenti, hogy 242 fővel nőtt az előző évhez képest. Ez azonban nem a természetes szaporulat, hanem inkább a megtalált hívek száma. 278 keresztesre 526 temetés jutott, 220 esküvő volt. 10.926 családból 4398 egyező vallású, 4101 vegyes, 1709 özvegy, 900 egyedülálló.

Világimanap Hosszúmezőn

Mint minden évben, idén is megünnepeltük a nők világimanapját. Az idei imanap témáját a szlovén nők állították össze, 6 helyszínen 100 munkatárssal és 500 résztvevővel. A katolikus, evangélikus és pünkösdista nők a Lk 14,17 alapján határozták meg az idei imanap vezérgéjét.

„Jöjjetek, mert már minden készen van” igeszakasszal kezdte szolgálatát Vékony Roland apahegyi lelkipásztor Hosszúmezőn március 3-án délután a kultúrotthonban. Ugyanis itt is megünnepelik ezt az alkalmat, s hagyományosan teadélutánnak nevezik, ugyanis ilyenkor a helyi nőszövetség szendvicssel, süteménnyel és teával kínálja az egybegyűlteket. Nem királyi lakoma ez, mondta a lelkipásztor, de gondoljuk meg, mekkora kiváltság az, ha maga a Király hív el minket vacsorájára. Még ajándékot sem vár el tőlünk, hisz mi magunk vagyunk az ajándék, persze csak akkor, ha eleget teszünk a meghívásnak.

Igénk a lecsúszottakhoz is szól, a társadalom perifériájára szorultakhoz, a válságban vagy lelki válságban lévőkhez, mert Isten lehajol hozzánk, belenyúl bűnös mivoltunkba és magához emel. Mi, a kifogások nagymesterei, mindig találunk okot arra, hogy ne halljuk meg a hívó szót, de gondoljunk arra, hogy sokan vannak az elhívottak, de kevesen a választottak, és az lebegjen célként előttünk, hogy „boldog az, aki Isten országának vendége”.

Mivel imanapra gyűltünk össze, Vékony Melinda tiszteletes asszony szolgálata az imádságról szólt. Az imádkozás egy bensőséges folyamat, a keresztyén ember lételeme, ami által ráhangolódunk Isten hullámhosszára és beszélgetünk Vele. Lehetnek gyorsan elhadart imák, talán azért, hogy hamarabb túllegyünk rajta, de az igazi imádság elcsendesedve, nyugodt lélekkel és a te belső szobádból kell hogy fakadjon. Az imádságnak vannak fokai, vagy ha úgy tetszik, formái:

magasztalás, bűnvallás, hálaadás, kérés, közbenjárás, és lehet gyakorolni mind egyedül, mind közösségben – utóbbinak nagy ereje van.

Imádkozni lehet bárhol és bármikor, de választ imádságainkra nem azonnal kapunk, vagy nem abban a formában, ahogy kértük, mert az Úr ismer bennünket, hisz alkotásai vagyunk. Mindig csak azt kapjuk, amire épp akkor szükségünk van, nem önmagunkért, hanem Jézus Krisztus közbenjárása által. Imádkozunk csaláért, egyházért, nemzetért, hazáért, magunkért, de másokért imádkozunk-e? Tudunk-e könyörögni egy idegenért, valakiért, aki folyamatosan megbánt, kicsúfol, meglop, megcsal vagy esetleg megver? Egy ilyen emberért tudunk-e mondani valamit? pár szót? egy fél mondatot?

Nagyon nehéz dolog, de példa előttünk Krisztus könyörgése a kereszten. Ne halogassuk tehát, tegyük meg, mert csak így tapasztalhatjuk meg Isten végtelen kegyelmét! Az ilyen imádság közben lelkünk megkönnyebbul, és utána lehet, másként látunk dolgokat, mert Isten Szentlelke által győgyít és bebal-

zsamoz, megbocsát és vigasztal. A tiszteletes asszony saját élményeit megosztva, melyek által megtapasztalta az imádság erejét, arra buzdított mindenkit, hogy gyakorolja az imádkozást, mert a kegyelmi idő véges, nem elfeledve Jézus Krisztus szavait: „mindazonáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy Te.”

A szolgálatokat a finom tea elfogyasztása követte, felkészítve megszomjazott lelkünket a záró előadásra. Ünnepi alkalmunkat megkoronázták a Thabor Együttes énekszámai. Ők a Nagybányai Egyházmegye ifjúsági zenekara. Énekeik által bőséges imádságokban volt részünk, mivel azt tartják, hogy aki az Úrnak énekel, az kétszer imádkozik.

Ezúton köszönjük meg a szolgálattevők fáradságos munkáját, áldást kérve életükre és jövőbeli tevékenységeikre.

A gyülekezeti tagok azzal a tudattal indulhattak otthonukba, hogy imáik meghallgattatnak, csak annyit kell tenniük, hogy „Imádkozzatok és buzgón kérjetek...”

BALÁS ERNŐ főgondnok

Történelmi pápalátogatás Erdélyben

Románia és Erdély a pápalátogatás lázában ég. Már csak alig két hónap választja el az ország román és magyar római katolikus híveit Ferenc pápa május végi, június eleji háromnapos látogatásától, ennek megfelelően már állandó beszédtema a katolikus egyházfő érkezése. Sokan már tervezik is záródokumentumukat a Kis- és Nagy-Somlyó közötti nyeregbe.

Kiváltképp az erdélyi és székelyföldi katolikusok örülnek, hiszen 1999-ben a máig államegyházi hatalommal és befolyással bíró román ortodox egyház kvázi vétója, beleszólása nem tette lehetővé, hogy II. János Pál pápa erdélyi híveit is meglátogassa és őket is arra biztassa: ne féljete! Így az első pápalátogatás sokak számára nem hozta el a várva várt találkozást, az ebből fakadó élményt és hitbeli megerősödést.

Sajtóértesülések szerint a bukaresti diplomácia minden követ megmozgatott annak érdekében, hogy a Szentatyá 2018-ban látogasson az országba és jelenlétével mintegy megkoronázza az Erdély elszakítása alkalmából tartott centenáriumi évet. A Vatikán azonban szerencsére átlátott a szitán, salamoni döntést hozott és egy évvel későbbre tolta az időpontot, ahhoz is ragaszkodva, hogy ez a látogatás ne csupán ökumenikus, hanem immár pásztori jellegű is legyen, tehát a katolikus hívekkel való találkozás jegyében történjék.

A katolikus egyház főpapjának érkezése túlzás nélkül történelmi esemény Románia számára. Hiszen a végletes politikai megosztottság, az évtizedek óta tartó nagymértékű kivándorlás, az ebből fakadó munkaerőhiány és előregedés, az ország infrastrukturális lemaradása közepette Ferenc pápa érkezése végre egy igazi örömhírnék számít az ország számára. Sikere a román diplomáciának és Romániának, amely június végéig az unió soros elnökségét tölti be. Sikere Klaus Iohannis államfőnek, aki még 2015-ben hívta meg a pápát Romániába.

Az sem mellékes, hogy két választás között érkezik a Szentatyá az országba. Egy héttel az európai parlamenti választás után és néhány hónappal az őszi elnökválasztás előtt. Vagyis a román politikum, az államfőtől a kormányig, a kormánypártoktól az ellenzékig várhatóan a tőle telhető legteljesebb mértékben „rátenyerel” majd a számára nem csekély kampányértéket is jelentő látogatásra.

A pápalátogatás legfőbb értéke azonban természetesen nem ebben áll. Ferenc pápa jelenléte, szívhez szóló ígérhetése, a reá jellemző közvetlenség, a személyes találkozás ereje soha nem tapasztalt élményt, hitbeli megerősödést jelent majd a csíksomlyói eseményre elzárándokoló százezreknek, akik a mindennapok küzdelmeiben, vallási és nemzeti identitásuk megtartásában biztos támaszra számíthatnak a Szentatyá részéről.

Ökumenikus megközelítésben ez az alkalom túllépi a felekezeti határokat, egyben az összmagyarság ünnepe, és nyugodtan használhatjuk ezt a kifejezést: sikere is lesz majd. A vatikáni diplomácia bölcsességének és előrelátásának hála nem a centenáriumi év megkoronázása, hanem a Kárpát-medencei kereszténység ünnepe lesz. Méghozzá alig pár nappal egy sorsdöntő európai parlamenti választás után, mely remélhetőleg a régi, de bevált, zsidó-keresztény értékekre épült kontinens és a nemzetállamok Európájának megerősödését eredményezi majd.

Azt persze mindannyian tudjuk, hogy a migrációs kérdésben a dél-amerikai származású pápa homlokegyenest más véleményt képvisel, mint a kelet-közép-európai kormányok és társadalmak többsége. Az év elején éppen Panamavárosban szállt síkra a migránsok befogadásáért és kérte számon a jóléti társadalmakon a szolidaritás hiányát, de ez a téma Kelet-Európában várhatóan nem kerül majd terítékre, hiszen Románia nem migrációs célország, de még tranzit szerepe is csak minimálisnak mondható.

Az erdélyi társadalom ehelyett abban bízik, hogy Ferenc pápa szóvá teszi majd bukaresti vendéglátóinak a romániai katolikus egyház helyzetét, a megoldásra váró visszatszolgáltatási ügyeket, a visszaállamosítási fenyegetéseket, az egyházi iskolák helyzetét és a csángóföldi magyar misék igényét, elvégre az egyházfő, ahogy az elmúlt napokban több katolikus vezető is hangsúlyozta, jól ismeri erdélyi híveinek helyzetét és a segítség szándékával jön.

Egy előrelépés máris megtörtént. A pápalátogatás január 11-i bejelentését követően a neve alapján csángó származású Petru

Gerghel, a jászvásári egyházmegyét 1990-től vezető püspök harmincévi elutasítás után most hirtelen, minden előjel nélkül, egyik napról a másikra engedélyezte, hogy egy bákói templomban havonta egyszer, igaz, csak kísérleti jelleggel, magyar nyelvű miséket tartsanak.

Az anyanyelvi istentiszteletek engedélyezéséért vívott küzdelem három évtizede alatt már kihalt egy generáció, amely alig tudott románul. Az egyházi előjárókkal folytatott levelezés két kötetben jelenik majd meg, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége gondozásában. Tanulságos olvasmány lesz...

Egy biztos, január 27. pirosbetűs napként vonul be a csángók jelenkori történelmébe, hiszen a jászvásári püspökség 135 éves létezése során először engedélyezte magyar szentmise bemutatását. Ennek megfelelően a zsúfolásig megtelt Szent Miklós-plébániatemplomban ünnepi és meghatóan emelkedett volt a hangulat a hat-nyolc településről összegyűlt gyülekezet körében. Nem csoda, hogy a küzdelem motorja, Nyisztor Tinka néprajzkutató a pápalátogatással egyenértékűnek mondotta a bákói magyar misét.

Ez még csak a kezdet, hiszen a csángó érdekvédelem azt szeretné elérni, hogy minden olyan faluban bevezessék az anyanyelvi misézést, ahol erre igény van Moldvában.

A pápalátogatás „első áldása” tehát megtörtént. A következő négy hónap során az erdélyi templomokban a pápalátogatás gyümölcseiért, áldásaiért imádkoznak majd. Kívánjuk, hogy ez a román társadalomban, az együttélő nemzetek és felekezetek kapcsolatában, illetve a magyar–román megbékélésben is éreztesse jótékony hatását.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület adománya üldözött szír keresztényeknek

A KREK székhelyén adta át Csúry István református püspök a közel-keleti üldözött keresztények megsegítésére gyűjtött 8 millió forintot Tristan Azbej felelős államtitkárnak. A támogatást szíriai üldözött keresztény családoknak juttatják el.

A tavaly szeptember és december között a KREK gyülekezeteiben összegyűjtött 8 millió forint értékű adományt jelképesen a Királyhágómelléki Református Egyházkerület igazgatótanácsi ülésén adta át Csúry István püspök a Fidesz-kormány üldözött keresztények megsegítéséért felelős államtitkárnak, Tristan Azbejnek. A meghívott azt nyilatkozta: mélyen meg van érintve, személyesen ő maga, illetve mindenki más nevében is elmondhatja ugyanezt, akik az üldözött keresztények megsegítésének ügyét szolgálják.

Elismerésre méltó, ahogyan a királyhágómelléki református atyafiak, akik egy kisebb létszámú nehézségeit tapasztalják meg nap mint nap, nagyvonalúságot és felebaráti szeretetet tanúsítanak a földrajzi értelemben tőlük távol levő, a keresztény hitük miatt üldözött személyek iránt egy igen bőkezű adomány révén. Örömmel jött ezért ide, hogy ezt átvegye, és emellett tolmácsolja a köszönetét. Hozzátette: korábban már beszélt üldözött keresztény egyházi vezetőkkel, és keresztény ösztöndíjasokkal is, akik többször is hangoztatták hálájukat az adományért.

Arra hívta fel a figyelmet: a kereszténység a világon a legüldözöttebb vallás. Több mint 245 millió ember szenved ártatlanul a világban csupán amiatt, mert Krisztus követője, és mások nem tolerálják ezt. Sajnos súlyosbítja a helyzetet, hogy nem nyilvánítanak semmiféle szolidaritást a nyugati államok és a nagy nemzetközi szervezetek. Éppen ezért az üldözöttek hálájának középpontjában ezen adományért – hasonlóan más, a Magyarország segít! program keretében indított segélyekhez – az áll, hogy a reményvesztettség reménnyé fordul.

Talán nem is maga a támogatási összeg a leglényegesebb, habár ez is nagy segítség a szükségét szenvedő emberek számára, hanem annak a kifejezése az üldözöttek részére, hogy a világon vannak még népek, közösségek és szervezetek (sajnos egyelőre még túl kevesen), amelyeket érdekel az ő sorsuk, az, hogy ezerszámra gyilkoltak meg keresztényeket a Közel-Keleten és több százezret öltek meg a világban, csak az elmúlt néhány évben, a hitük miatt. Milliószámra üldözik el őket otthonukból, őseik földjéről, a szülőhazájukból.

A magyar kormány, illetve az ezt támogató nagyszámú magyar ember ki meri azt mondani: mi egy keresztény nemzet vagyunk, ezért morális kötelességünk a szenvedő testvéreink felé fordulni. A másik megközelítés pedig inkább praktikus, ugyanis a magyar kormány úgy gondolja, hogy a migráció nem a megfelelő válasz a világban tapasztalható konfliktusok megoldására.

Csúry István püspökkel, illetve a KREK igazgatótanácsának egyetértésével a 8 millió forint értékű támogatást szíriai üldözött keresztény családoknak juttatják el, annak reményében, hogy a menekülttáborokból hazaköltözhesse azokra a településekre, ahonnan az Iszlám Állam vagy más dzsihadisták elűldözték őket, és új életet kezdhessenek ott, így az adomány a legjobb helyre fog kerülni. (A *Bihari Napló nyomán, Ciucur Losonczy Antonius*)

Csúry István püspökkel, illetve a KREK igazgatótanácsának egyetértésével a 8 millió forint értékű támogatást szíriai üldözött keresztény családoknak juttatják el, annak reményében, hogy a menekülttáborokból hazaköltözhesse azokra a településekre, ahonnan az Iszlám Állam vagy más dzsihadisták elűldözték őket, és új életet kezdhessenek ott, így az adomány a legjobb helyre fog kerülni. (A *Bihari Napló nyomán, Ciucur Losonczy Antonius*)

Csúry István püspökkel, illetve a KREK igazgatótanácsának egyetértésével a 8 millió forint értékű támogatást szíriai üldözött keresztény családoknak juttatják el, annak reményében, hogy a menekülttáborokból hazaköltözhesse azokra a településekre, ahonnan az Iszlám Állam vagy más dzsihadisták elűldözték őket, és új életet kezdhessenek ott, így az adomány a legjobb helyre fog kerülni. (A *Bihari Napló nyomán, Ciucur Losonczy Antonius*)

Szakképzés a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnáziumban

A szakképző iskolák két alaptípusa működik hazánkban, a szakiskola és a szakközépiskola. Mindkettő a közoktatási rendszer része. A tanulók az általános iskola elvégzése után kerülnek ezekbe az iskolákba, ahol általános műveltségi ismereteket és szakmai alapot kapnak, majd ezt követi a szakma tanítása.

Az iskolai rendszerű szakképzés feladata felkészítés a szakmai vizsgára és az életben való sikeres boldogulásra, valamint a tanuló életkori sajátosságához igazodó nevelés. A szakközépiskolákban az elvégzett 4 évet érettségi vizsga zárja, ezt követően nyújt lehetőséget az intézmény a szakmai kompetencia vizsgára.

A nagyváradi Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium a 2014–2015-ös tanévben nyitott a szakképzés középiskolai formája felé, és a munkaerőpiac igényeire igazodva beindította az elektrotechnikai szakot.

A sikernek több kulcsa van. Az első kulcs: korszerű tanműhelyek kialakítása. A gyakorlati képzés első szakaszában az iskola tanműhelyi oktatást nyújt. A tanműhelybeli gyakorlati oktatás azért fontos, mert itt mérnökstanárok, tehát pedagógusok foglalkoznak a diákokkal, s a szakmai ismeretek

mellett nagy szerepet kap az ebben a korban nélkülözhetetlen nevelés is. Az alapozó szakmai műhelygyakorlatok célja a munka világának bemutatása és a résztvevők felkészítése a szakképző évfolyamokra.

A tanműhelyek kialakításában hatalmas segítséget kapott a tanintézet Magyarország Kormányától, valamint érkezett támogatás a Kárpát-medencei Református Oktatási Alaptól, vállalkozóktól, magyarországi iskoláktól.

A második kulcs: olyan szakoktatói személyzet, amely a legmagasabb szinten ismeri a szakirány elméleti és gyakorlati oldalát, továbbá kész és képes átadni ezt a tudást a fiatal generációnak.

Megtalálni az ágazatban dolgozó mérnökök közül azt, aki a tanári pályához szükséges pedagógiai modul birtokosa, vagy kész vállalni, hogy megszerezze azt, eleinte nehéz feladatnak bizonyult. Talán ennél is nagyobb kihívás volt olyan szakembert találni, aki kész a jó bérezést nyújtó biztos állását elhagyni, hogy az új nemzedéket a szakma fortélyaira nevelje.

Nagy segítség volt az arra alkalmas szakemberek megnyerésében, hogy a tanári pályán garantáltan igen alacsony kezdő bérezést

az iskolát támogató Egyházkerület ki tudta egészíteni Magyarország Kormányának támogatásából nyújtott fizetéspótlékkal.

A cél az, hogy sikerüljön beleszeretni a szakmát a tanulók lelkébe. A következetes és hittel végzett keresés nyomán megtaláltuk azokat a szakembereket, akik az elvárásoknak megfeleltek, és akik az iskola mellett elköteleződni vágytak.

Az irántuk támasztott szakmai követelményeken túl elvárás volt, hogy a tantervben túlmutató részleteket is megismertessék a reájuk bízottakkal. Saját szakmai kapcsolataikra alapozva tanulmányi kirándulásokat, rendkívüli műhelygyakorlatokat és projekt foglalkozásokat készítettek elő és valósították meg. Ezek során valós munkakörülmények között, a gyakorlatban tudták felmutatni diákjaiknak a szakma szépségeit, az abban rejlő lehetőségeket, és a szakmán belüli továbbtanulás, szakosodás kínáló lehetőségeire hívták fel a figyelmüket. Így megmutatták, hogy a becsülettel végzett, minőségi eredményeket termelő munkából meg lehet élni itt a szülőföldön.

Valószínűleg megoldódott Sodoma és Gomora pusztulásának rejtélye

A Szentírás pontos leírást ad arról, hogy a kora legbűnösebb két városának tartott település, Sodoma és Gomora miképpen pusztult el Isten ítéletében. Most a régészek fontos felfedezést tettek a pusztulásról.

A két város pusztulására nem csak a Bibliában van utalás, de kétségtelen, hogy a Szentírás írja le a legpontosabban és leglátványosabban: „Az Úr pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára, az Úrtól, az égből. Így pusztította el azokat a városokat és azt az egész környéket, a városok egész lakosságát, sőt a föld növényzetét is” (1Mózes 19,24–25)

A pusztítás Isten ítélete volt a bűnös városok felett, ám arról eddig csak találgatások folytak, hogy pontosan milyen eszközökkel pusztította el Isten Sodomát és Gomorát. A tudományos kutatás most megerősítette a több mint 3000 éves bibliai történetet.

A legmodernebb eszközökkel végzett vizsgálatok egyértelműen kimutatták, hogy meteor vagy üstökös robbant fel 3700 évvel ezelőtt a Holt-tengertől északra fekvő terület fölött, a Jordán folyó völgyénél, és körülbelül 500 négyzetkilométeres területen mindent elpusztított, éppen abban a térségben, ahova a Biblia Sodoma és Gomora városát helyezi.

Régészeti bizonyítékok szerint nemcsak a városok és a falvak váltak a hatalmas robbanás áldozatává, de még a korábban termékeny talaj is eltűnt, és a Holt-tenger szulfátokat tartalmazó sója borított be mindent az esemény lökéshullámai miatt. A környéknek 600 évre volt szüksége, hogy helyreálljon a talaj, és emberek megint beépítsék a környéket.

A tudósok a robbanásban elpusztult egyik szomszédos város, Tall el-Hammam környékén fedeztek fel olyan kerámiatöredékeket, amelyeknek a felszíne üveggé változott a hőmérséklet hirtelen megnövekedésétől, és az agyagban megtalálható cirkónium is gázzá vált. Ehhez pedig legalább 4000 Celsius-foknak kellett lennie. A hőség azonban nem tartott olyan sokáig, hogy teljesen áthevítse a kerámiát, így annak a felszín alatti része viszonylag érintetlen maradt.

Minden jel arra utal, hogy egy kozmikus robbanás történhetett a környéken, hasonló ahhoz, amely 1908. június 30-án letarolta a szibériai Tunguszka környékét. Ott is akkora erejű volt a robbanás, hogy a legelésző állatok hamuvá égtek, és 30 kilométeres körzetben minden fa gyökerestül kiszakadt.

Más ásatások is arra utaltak, hogy a környéken 3700 évvel ezelőtt egyszer csak eltűnt minden élet – mondta Phillip Silvia, a Tall el-Hammam ásatási projekt vezetője. Krátert a környéken nem találtak, ezért nem tudni, hogy üstökös vagy meteor robbant-e fel a levegőben. A kutatók becslései szerint a robbanás 1 kilométernél kisebb magasságban következett be.

Fricska

Egy faluba fiatal lelkipásztor érkezik, s rögtön hozzá is fog gyülekezetének a végiglátogatásához. Nem mindenki fogadja jó szívvel, különösen azok kerülnek, akik egy másik lelkipásztor szerettek volna a gyülekezetben látni. Ezek közé tartozik a harangozó felesége is. Amikor a fiatal lelkipásztor bekopogtat a családlátogatás alkalmával, az asszony teljes erejéből becsapja az ajtót a lelkész orra előtt.

Igen ám, de az ajtó nem csukódik be valamiért. Az asszony azt gondolván, hogy biz-

tosan a buzgó ifjú lelkész rakta be a küszöb és az ajtó közé a lábát, kinyitja az ajtót, majd erőből újra becsapja. Semmi eredmény, az ajtó még most sem csukódik, erre még nagyobb erővel megismétli az ajtó becsapását. Amikor negyedszer is becsapná az ajtót, a lelkipásztor megszeppent hangon megszólal:

– Erzsike néni, ha be akarja előttem csapni az ajtaját, semmi gond, nem fogok megsértődni, de előtte jobb lenne, ha elvinné a macskáját a küszöbről...

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábán Tibor, Ghittea-Szabó József-Levente, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik.

Felelős szerkesztő: Visky István. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárád, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com

Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Abraham Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.

A lap terjesztése a lelkesi hivataloknál keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.